

UCHWAŁA Nr XXVI /209 /2022
RADY GMINY W DĄBROWIE
z dnia 3 lutego 2022 roku

w sprawie przyjęcia Lokalnego Programu Rozwoju Gospodarczego Gminy Dąbrowa na lata 2021 – 2030

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 z późn. zm.) uchwała się, co następuje:

- § 1. Przyjmuje się do realizacji Lokalny Program Rozwoju Gospodarczego Gminy Dąbrowa na lata 2021 – 2030 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Dąbrowa.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Wiceprzewodniczący
Rady Gminy w Dąbrowie
Marek Cyrok
Marek Cyrok/

UZASADNIENIE

Gmina Dąbrowa od stycznia 2021 r. bierze udział w II fazie projekcie „Usytuowanie na poziomie samorządów lokalnych instrumentów wsparcia dla MŚP działających w oparciu o model wielopoziomowego zarządzania regionem (REGIOGMINA)”, które jest realizowany przez konsorcjum w składzie: Województwo Kujawsko-Pomorskie, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie i Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, którego efektem było stworzenie niniejszego Lokalnego Programu Rozwoju Gospodarczego Gminy Dąbrowa na lata 2021 – 2030.

Do kompetencji Rady Gminy należy uchwalenie programów gospodarczych. Przyjęcie Lokalnego Programu Rozwoju Gospodarczego Gminy Dąbrowa na lata 2021 – 2030 pomoże w nadaniu kierunku rozwoju gospodarczego Gminy. Ponadto posiadanie niniejszego Lokalnego Programu Rozwoju Gospodarczego pomoże w staraniu o pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację projektów zawartych w niniejszym programie.

Wiceprzewodniczący
Rady Gminy w Dąbrowie

Marek Cyrok

**GMINA
DĄBROWA**

Lokalny Program Rozwoju Gospodarczego
Gminy Dąbrowa na lata 2021 – 2030

Lokalny Program Rozwoju Gospodarczego został opracowany w ramach projektu „Usytuowanie na poziomie samorządów lokalnych instrumentów wsparcia dla MŚP, działających w oparciu o model wielopoziomowego zarządzania regionem”

Finansowanego przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju w ramach Programu Strategicznego Gospostrateg, realizowany przez konsorcjum w składzie: Województwo Kujawsko-Pomorskie, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie i Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu.

Nr umowy GOSPOSTRATEG1/385453/3/NCBR/2018

Dokument opracowany przez:

Radzym Jankiewicz, Urząd Gminy w Dąbrowie

Przy współudziale z:

Mariusz Barczak, Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy

We współpracy z:

Rafał Kasprzak, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

Grzegorz Maśloch, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

Małgorzata Wojakowska-Żeglińska, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

Michał Matuszewicz, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

Aleksandra Szafranko, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

Spis treści

Wstęp	4
Rozdział 1. Diagnoza sytuacji gospodarczej	6
1.1. Charakterystyka ogólna	6
1.2. Wskaźniki charakteryzujące sytuację gospodarczą w gminie	17
1.3. Analiza kluczowych interesariuszy gospodarki w gminie	26
1.4. Wnioski z diagnozy i analiza SWOT	26
Rozdział 2. Cele i Priorytety Lokalnego Programu Rozwoju Gospodarczego	30
2.1. Cele strategiczne LPRG	30
Rozdział 3. Inicjatywy Lokalnego Programu Rozwoju Gospodarczego	33
3.1. Proces składania i zatwierdzania propozycji inicjatyw	33
3.2. Lista inicjatyw planowanych do realizacji w ramach LPRG.....	33
Rozdział 4. Powiązanie Lokalnego Programu Rozwoju Gospodarczego z dokumentami o charakterze strategicznym	35
4.1. Powiązania z gminnymi dokumentami strategicznymi	35
4.2. Powiązania z dokumentami strategicznymi i działaniami innych gmin.....	36
Rozdział 5. System wdrażania Lokalnego Programu Rozwoju Gospodarczego	37
5.1. Analiza instytucjonalna	37
5.2. Prognoza finansowa wdrożenia LPRG	37
5.3. Monitorowanie wdrażania LPRG.....	38
5.4. Promocja LPRG	43
Załącznik 1. Lista przykładowych inicjatyw planowanych do realizacji w ramach LPRG	45
Załącznik 2. Lista i oferta wojewódzkich organizacji wspomagających sektor MSP	53

Wstęp

Lokalny Program Rozwoju Gospodarczego Gminy Dąbrowa na lata 2021 – 2030 stanowi dokument zawierający diagnozę stanu obecnego oraz planowany kierunek działań samorządu lokalnego. Powoduje to, że niniejszy dokument stanowi długofalowy plan podmiotów Gminy Dąbrowa.

Opracowanie takiego dokumentu przez Gminę Dąbrowa wynika z faktu, że każda organizacja opiera swoje działania na planach długofalowych – a w szczególności dotyczy to wszelkiego rodzaju organów władzy, których jednym z podstawowych obowiązków jest planowanie.

Prace związane z utworzeniem Lokalnego Programu Rozwoju Gospodarczego zostały podzielone na dwa etapy:

I etap – skupił się na opracowaniu części diagnostycznej, która stanowiła punkt wyjście do dalszych wskazań realizacyjnych,

II etap – skupił się na opracowaniu strategii rozwoju, która ukierunkowuje działania Gminy Dąbrowa w horyzoncie długookresowym.

Najważniejszym elementem niniejszego dokumentu jest diagnoza społeczno – gospodarcza Gminy Dąbrowa oraz określenie misji rozwoju Gminy, która została wyłoniona w trakcie prowadzonych prac. Wyróżniona misja określa kierunek rozwoju w perspektywie najbliższych kilku lat, w tym priorytety samorządu w działaniach na rzecz zaspokojenia potrzeb mieszkańców, a w szczególności przedsiębiorców.

Efektom prowadzonych prac jest Lokalny Program Rozwoju Gospodarczego, który ujmuje główne kierunki działania samorządu, jednocześnie wyróżniając priorytety w najbliższych latach, a przede wszystkim jest najlepszym podsumowaniem całego opracowywanego planu rozwoju gospodarczego.

Wyróżnione cele strategiczne będą wynikać bezpośrednio z misji – definiują kierunki rozwoju Gminy, jednocześnie pozwalają na zachowanie jasnego podziału strategii, grupując poszczególne programy i projekty. Ich realizacja w przyjętej perspektywie czasowej powinna doprowadzić do osiągnięcia pożądanego stanu rozwoju.

Programy strategiczne są blokami określonych działań, których wykonanie spowoduje osiągnięcie wyznaczonych celów. Wyszczególnione programy strategiczne grupują projekty pod względem tematycznym. Są one konkretnymi przedsięwzięciami, najłatwiej mierzalnymi przy wdrażaniu strategii. Dla projektów opracowano fiszki projektowe, w których zawarto m. in. informacje o zadaniach, czyli czynnościach do wykonania w ramach każdego projektu.

Lokalny Program Rozwoju Gospodarczego Gminy Dąbrowa na lata 2021 – 2030

Ważnym aspektem tworzonego Lokalnego Programu Rozwoju Gospodarczego jest otwarcie nowego okresu programowania Unii Europejskiej w 2021 roku. Określenie priorytetów inwestycyjnych i przeznaczonych na nie środków finansowych pozwoli na stworzenie nowych mechanizmów finansowych, które będą do dyspozycji regionów i gmin. Będą one miały znaczący wpływ nie tylko na okres realizacji zadań, ale też na ich finansowanie.

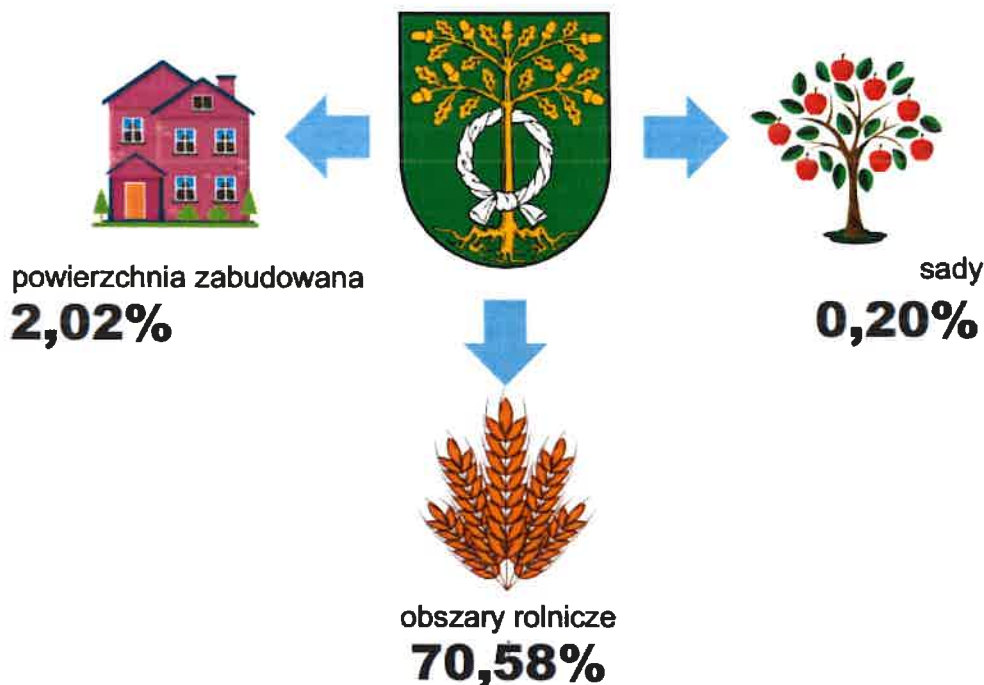
Rozdział 1. Diagnoza sytuacji gospodarczej

1.1. Charakterystyka ogólna

Dąbrowa to rolnicza gmina położona w południowej części województwa kujawsko – pomorskiego w powiecie mogileńskim. Zajmuje obszar 11.051 ha, z czego blisko 21% stanowią lasy będące naturalną ostoją licznej zwierzyny leśnej. Wśród nich szczególną wartość ma posadzony pod koniec XIX wieku las bukowo-dębowy chroniony jako Rezerwat Przyrody Mierucinek. Lasy są także miejscem, gdzie z dala od zgiełku cywilizacji można znaleźć ciszę i spokój. Istotną rolę spełnia pas lasów ochronnych, które pozwalają niwelować negatywne wpływy dużych zakładów przemysłowych znajdujących się w gminach sąsiednich.

Określając strukturę powierzchni w Gminie największy obszar zajmują obszary rolnicze – aż 70,58% powierzchni gminy. To właśnie obszary rolnicze, a w szczególności pola uprawne będą stanowić cechę charakterystyczną wizerunku Gminy Dąbrowa.

Rysunek 1. Struktura powierzchni w gminie (w %)

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Centrum gminy, a jednocześnie siedzibą samorządu jest wieś Dąbrowa. Ludność Gminy Dąbrowa liczy 4607 mieszkańców, którzy zamieszkują w 14 wsiach: Białych Błotach, Dąbrowie, Krzekotowie, Mierucinie, Mierucinku, Mokrym, Parlinie, Parlinku, Sędowie, Słaboszewie, Słaboszewku, Sucharzewie, Szczepankowie i Szczepanowie, z których każda

Lokalny Program Rozwoju Gospodarczego Gminy Dąbrowa na lata 2021 – 2030

tworzy odrębne sołectwo. Liczba ludności Gminy Dąbrowa w porównaniu do poprzednich lat utrzymuje się na podobnym poziomie (patrz Tabela 1).

Tabela 1. Podstawowe dane demograficzne dla gminy

Rok/Wyszczególnienie		2017	2018	2019
Ludność ogółem	liczba osób	4 604	4 623	4 600
Mężczyźni	liczba osób	2 297	2 307	2 284
Kobiety	liczba osób	2 307	2 316	2 316
Ludność w wieku 0-17	liczba osób	875	884	874
Ludność w wieku 18-59/64	liczba osób	2 919	2 902	2 865
Ludność w wieku 60/65+	liczba osób	810	837	861

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Liczba osób bezrobotnych z terenu Gminy Dąbrowa wynosi ogółem 194 osoby, w tym 143 kobiety:

- w tym osoby bezrobotne z terenu Gminy Dąbrowa w wieku 50 +: ogółem 36 osób, w tym 17 kobiet;
- w tym osoby bezrobotne z terenu Gminy Dąbrowa w wieku do 50 roku życia: ogółem 36 osób, w tym 17 kobiet.

Liczba osób bezrobotnych na rynku pracy w Gminie Dąbrowa pozostaje na podobnym poziomie – jedynie w 2019 roku nastąpił spadek liczby osób bezrobotnych o 13%, ale niniejsza liczba powróciła w 2020 r. do podobnego poziomu jak w roku 2017 i 2018 (patrz Tabela 2).

Tabela 2. Podstawowe informacje charakteryzujące sytuację na rynku pracy w gminie

Rok / wyszczególnienie		2017	2018	2019	2020
Liczba bezrobotnych	liczba osób	192	192	167	194
Bezrobotni do 25 r.ż.	liczba osób	31	25	32	29
Bezrobotni powyżej 50 r.ż.	liczba osób	39	34	28	36
Bezrobotne kobiety	liczba osób	141	141	130	143
Bezrobotni mężczyźni	liczba osób	51	51	37	51
Długotrwale bezrobotni	liczba osób	100	95	82	101
Beneficjenci środowiskowej pomocy	liczba osób	644	665	550	

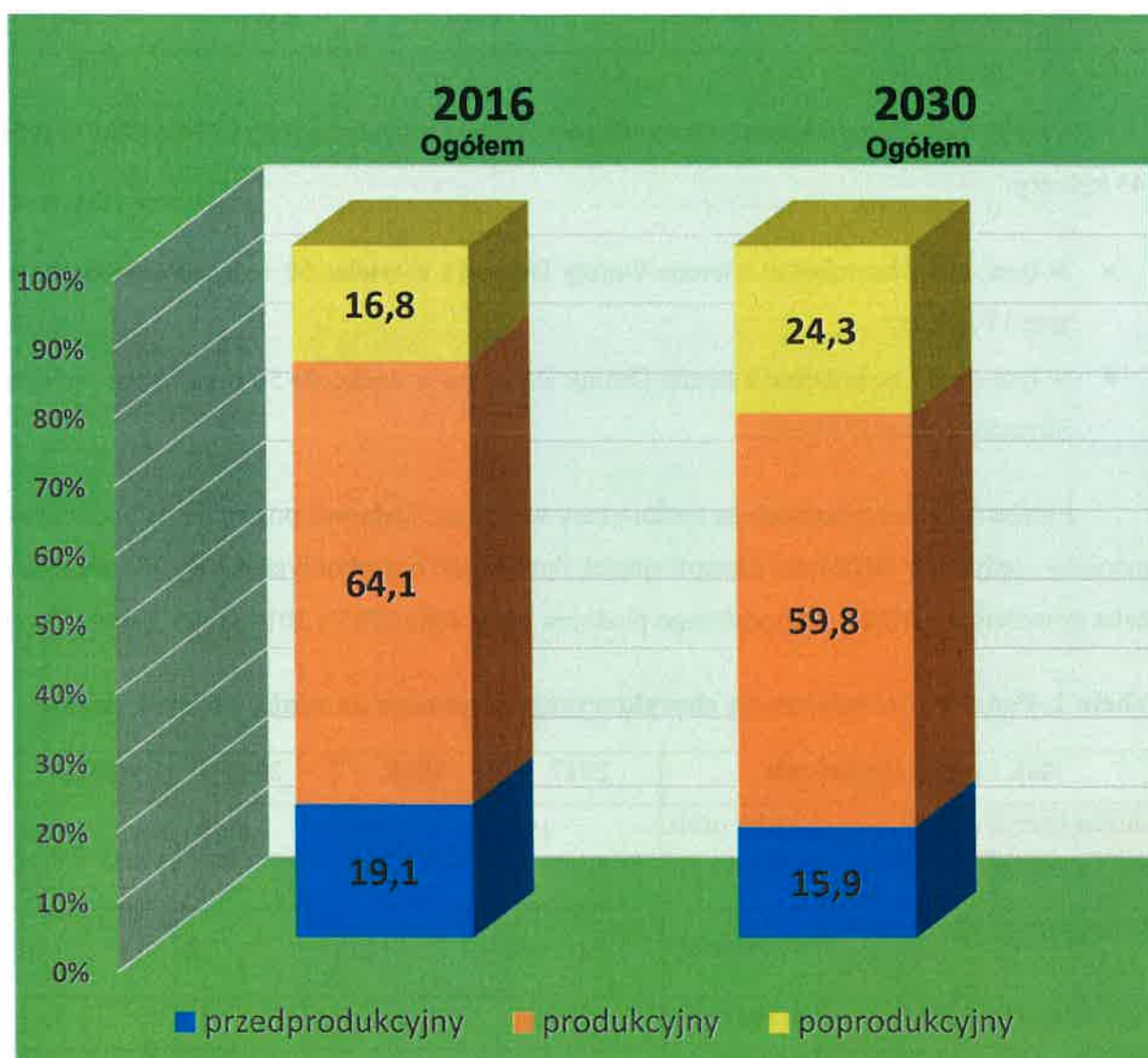
Lokalny Program Rozwoju Gospodarczego Gminy Dąbrowa na lata 2021 – 2030

społecznej na 10 tys. ludności					
Pracujący na 1000 ludności	liczba osób	134	136	125	

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

W prognozie ludności dla Gminy Dąbrowa wskazuje się na znaczące zmiany w strukturze ludności w perspektywie 2030 roku tj. znaczne zwiększenie liczby osób w wieku poprodukcyjnym (patrz rys. nr 2 i tabela 3).

Rysunek 2. Prognoza ludności w gminie

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

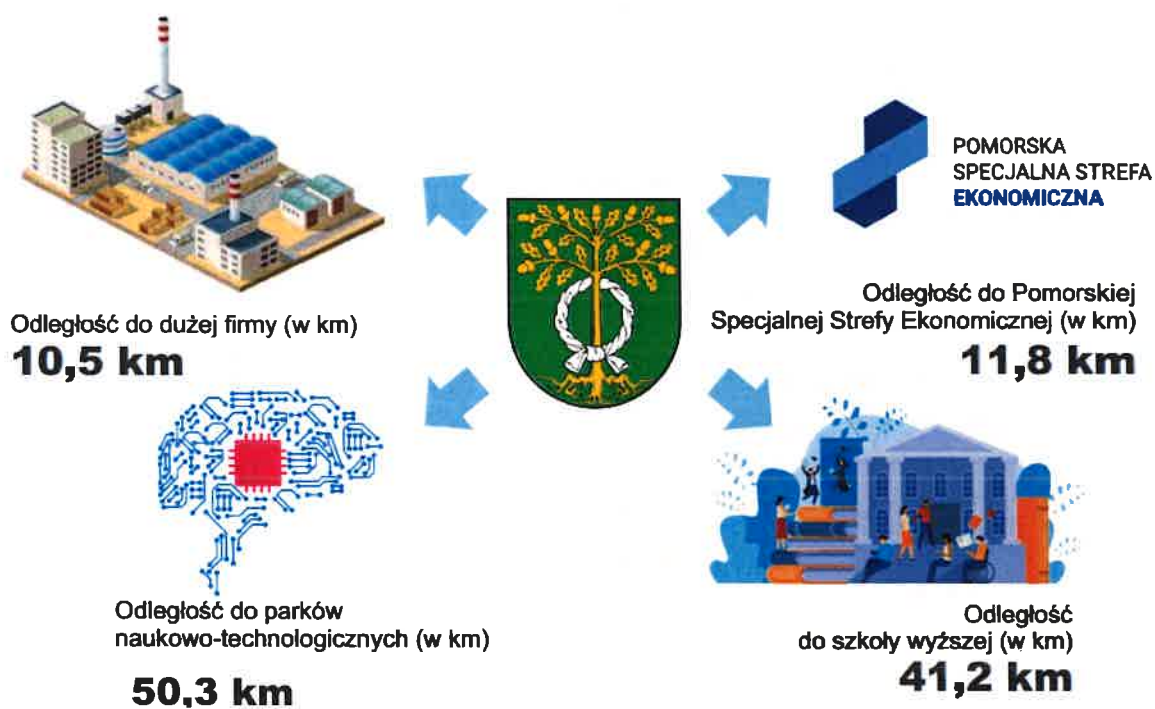
Tabela 3. Zmiany w strukturze ludności w świetle prognozy GUS

Płeć	Wiek	2021	2025	2030
Ogółem	Ogółem	4 532	4 443	4 321
	przedprodukcyjny 0-17	834	791	687
	produkcyjny 18-59/64	2 803	2 674	2 582
	mobilny 18-44	1 714	1 587	1 472
	niemobilny 44-59/64	1 089	1 087	1 110
	poprodukcyjny 60+/65+	895	978	1 052
	0-14	702	620	559
	15-59	2 788	2 704	2 551
	60+	1 042	1 119	1 211
	15-64	3 090	2 999	2 861
	65+	740	824	901
	80+	154	152	184
Mężczyźni	Ogółem	2 258	2 216	2 145
	przedprodukcyjny 0-17	422	407	367
	produkcyjny 18-64	1 521	1 457	1 401
	mobilny 18-44	892	817	750
	niemobilny 44-64	629	640	651
	poprodukcyjny 65+	315	352	377
	0-14	360	329	298
	15-59	1 436	1 394	1 311
	60+	462	493	536
	15-64	1 583	1 535	1 470
	65+	315	352	377
	80+	49	54	70
Kobiety	Ogółem	2 274	2 227	2 176
	przedprodukcyjny 0-17	412	384	320
	produkcyjny 18-59	1 282	1 217	1 181
	mobilny 18-44	822	770	722
	niemobilny - 44-59	460	447	459
	poprodukcyjny 60+	580	626	675
	0-14	342	291	261
	15-59	1 352	1 310	1 240
	60+	580	626	675
	15-64	1 507	1 464	1 391
	65+	425	472	524
	80+	105	98	114
	15-49	1 044	1 016	944

Źródło: GUS.

Ważnym aspektem wpływającym na rozwój gospodarczy gminy jest jego uwarunkowanie lokalizacyjne i rozwojowe. Poniżej zaprezentowano uwarunkowania lokalizacyjne i rozwojowe Gminy Dąbrowa do wyróżnionych ośrodków w województwie kujawsko – pomorskim (dużych przedsiębiorstw, specjalnych stref ekonomicznych, parków technologicznych oraz szkół wyższych). Bliskość do niniejszych ośrodków będzie stanowiło o konkurencyjności gminy, który może wpłynąć na rozwój przedsiębiorstw oraz pojawienie się nowych przedsiębiorców na terenie gminy.

Rysunek 3. Odległości od wybranych ośrodków w województwie kujawsko-pomorskim

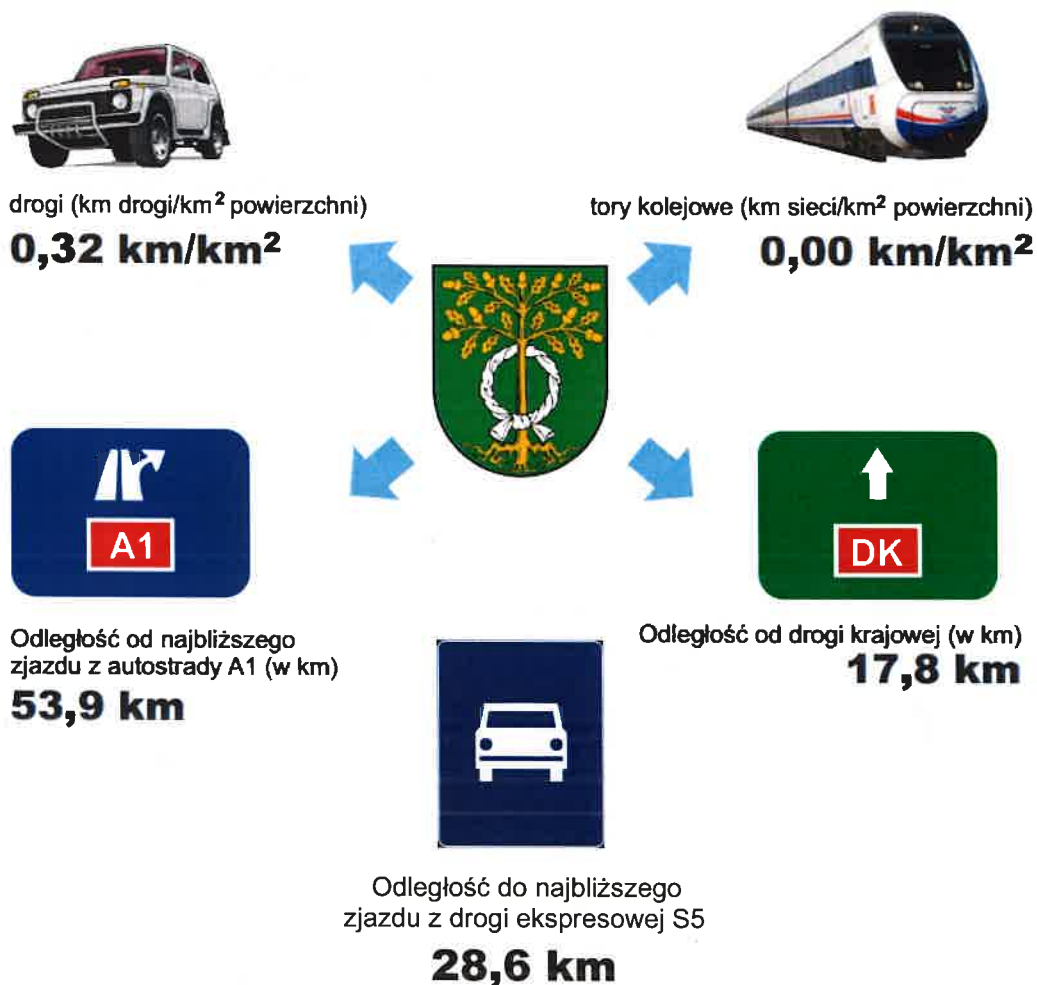

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Kolejną przesłanką stanowiącą o konkurencyjności gminy jest posiadana infrastruktura komunikacyjna. Będzie ona obejmować nie tylko bliskość do dróg krajowych, ekspresowych czy autostrad, ale również obejmuje wewnętrzną infrastrukturę komunikacyjną gminy. Posiadana infrastruktura komunikacyjna stanowi ważny element rozwoju przedsiębiorstw na terenie gminy.

Rysunek 4. Powierzchnia infrastruktury komunikacyjnej i kluczowe odległości od punktów komunikacyjnych

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

W Gminie Dąbrowa nie funkcjonuje komunikacja kolejowa, jedynie komunikacja autobusowa. Komunikacja autobusowa można wyróżnić następujące linie:

- linia 23351, 23352, 23354, 23355 - zezwolenie wydane przez Gmina Dąbrowa
- linia 23159, 23235 zezwolenie wydane przez Starostwo Mogilno
- linia 23010, 23228, 23900, 23322, 23396 zezwolenie wydane UM Toruń
- 23351 Dąbrowa - Sędowo-Dąbrowa
- 23352 Dąbrowa – Mokre – Szczepankowa szk.
- 23354 Szczepankowo szk – Mokre – Białe Błota – Szczepankowo szk
- 23355 Dąbrowa – Mierucin – Sucharzewo – Parlin – Dąbrowa
- 23235 Dąbrowa – Parlin – Niestronno – Sucharzewo – Wszedzień – Mogilno

- 23010 Trzemeszno – Lubiń – Mogilno – Dąbrowa – Barcin
- 23228 Mogilno – Dąbrowa – Barcin – Piechcin
- 23900 Mogilno – Dąbrowa – Barcin – Bydgoszcz
- 23322 Mogilno – Twierdzin – Dąbrowa – Barcin
- 23391 Mogilno – Mierucin – Białe Błota – Mokre – Słaboszewko – Dąbrowa – Parlin – Niestronno – Mogilno
- 23396 Mogilno – Niestronno – Parlin – Dąbrowa – Białe Błota – Dąbrowa

Poniżej zaprezentowano linie komunikacji autobusowej na mapie Gminy (patrz rys. 4) – naniesione na mapę żółte podkreślenia obrazują trasę funkcjonujących na obszarze Gminy linii autobusowych.

Rysunek 5. Komunikacja autobusowa w Gminie Dąbrowa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PKS Inowrocław

Lokalny Program Rozwoju Gospodarczego Gminy Dąbrowa na lata 2021 – 2030

W przypadku mediów wodno-kanalizacyjnych na terenie Gminy Dąbrowa znajdują się stacje uzdatniania wody w miejscowościach:

- Krzekotowo o wydajności 8.640 m³/dobę;
- Szczepanowo o wydajności 1.800m³/dobę;
- Stacja podnosząca ciśnienie wody w miejscowości Dąbrowa.

Gmina Dąbrowa jest w całości zwodociągowana, łączna długość sieci wodociągowej wynosiła w 2017 r. 91,6 km. Z sieci wodociągowej w 2017 r. korzystało 4601 osób. Sieć zaopatrzuje dodatkowo część miejscowości z gmin ościennych: Radłowo (gm. Pakość), Szeroki Kamień (gm. Barcin) i Wójcin (gm. Żnin).

Łączna długość czynnej sieci kanalizacyjnej na terenie gminy wynosi 49,8 km (w roku 2004 wynosiła 9,4 km). Tym samym można zaobserwować systematyczny wzrost podłączeń prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. W 2018 r. z systemu kanalizacji korzystało 2934 mieszkańców. Wskaźniki dotyczące sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w porównaniu z innymi obszarami wiejskimi województwa są bardzo wysokie.

W 2015 r. kanalizacji została przekierowana rurociągiem przesyłowym do oczyszczalni ścieków w Sadłogoszczy, gmina Barcin.

Instalacje techniczno – sanitarne w gminie Dąbrowa (wg GUS stan na 31 XII 2018r.):

- Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne – wodociąg: gm. Dąbrowa 96,76% (woj. kuj. – pom. 98,16%, w całym kraju 96,88%).
- Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne - ustęp splukiwany: gm. Dąbrowa 88,97% (woj. kuj. – pom. 95,29%, w całym kraju 93,83%).
- Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne – łazienka: gm. Dąbrowa 85,03% (woj. kuj. – pom. 92,02%, w całym kraju 91,54%).
- Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne – centralne ogrzewanie: gm. Dąbrowa 65,12% w woj. kuj. – pom. 82,40%, w całym kraju 82,60%).

Do unikalnych cech gminy zaliczyć można zabytki oraz walory przyrodnicze. Do najcenniejszych należą:

- Dworek Szlachecki w Słaboszewku, wpisany do rejestru zabytków jako zespół dworsko – parkowy w Słaboszewku; znajduje się w nim filia Publicznej Biblioteki Gminy w

Dąbrowie; miejsce spotkań kulturowych nawiązujący do historii Dworka Szlacheckiego (Biesiada Artystyczna, Muzyczny Wieczór Wspomnień).

- Zespół Kościoła Parafialnego p.w. Św. Wawrzyńca w Parlinie, który tworzy kościół drewniany z XVII wieku, dzwonnica i plebania z XIX w., w kościele zobaczyć można wyjątkowo piękne i cenne barkowe figury Św. Barbary, Św. Małgorzaty, Św. Nepomucena z XVIII wieku, figurę Św. Rocha z XIX wieku, obrazy olejne na płótnie: - Matki Boskiej z Dzieciątkiem oraz Św. Kajetana;
- poewangelicki Kościół Parafialny p.w. Najświętszej Marii Królowej Polski z 1912 roku;
- Kościół Parafialny p.w. Św. Bartłomieja w Szczepanowie, wybudowanym ok. 1848 roku znajdują się trzy ołtarze z drewna polichromowanego z XVII i XVIII wieku, drewniany krucyfiks gotycki pochodzący z ok. 1500 roku, i wyciosana w kamieniu kropielnica z XVI wieku oraz drewniana dzwonnica z przełomu XVIII/ XIX wieku).
- wytyczone ścieżki rowerowe przebiegające po wszystkich miejscowościach Gminy Dąbrowa.
- las bukowo – dębowy chroniony jako Rezerwat Przyrody Mierucinek.
- pomniki przyrody ożywionej (m.in. klon jawor rosnący w parku wiejskim w Dąbrowie o blisko czterometrowym obwodzie pnia oraz 32 stare i potężne modrzewie europejskie, rosnące w Szczepanowie, znane jako „Aleja Modrzewiowa”, Źródła Św. Huberta znajdującym się w odległości 50 m od brzegu Jeziora Ostrowieckiego, ogromny głąz narzutowy zwany „Kamiennym Domem” o obwodzie 14 m, leżący w Leśnictwie Niedźwiedzi Kierz, kamień „Krzyż maltański” z 1741 r.).
- naturalny obszar przy jeziorze Siecienica.

Cechą wyróżniająca Gminę Dąbrowa jest posiadany kapitał ludzki i społeczny Gminy. Obrazem zaangażowania społecznego Gminy jest partycypowanie samorządu gminnego w wielu organizacjach, posiadanie wielu gmin partnerskich oraz prężny rozwój NGO i liczne działające Koła Gospodyń Wiejskich.

Gmina Dąbrowa jest członkiem następujących organizacji:

- Stowarzyszenie „Sąsiedzi”.
- Lokalna Grupa Działania „Sąsiedzi wokół Szlaku Piastowskiego”.
- Kujawsko-Pomorskie Samorządowe Stowarzyszenie Europa Kujaw i Pomorza (EKiP).

Lokalny Program Rozwoju Gospodarczego Gminy Dąbrowa na lata 2021 – 2030

- Polska Sieć Odnowy i Rozwoju Wsi.
- Związek Gmin Wiejskich RP.
- Kujawsko-Pomorskie Samorządowe Stowarzyszenie Salutaris.
- Polskie Stowarzyszenie Biegów.

Do gmin partnerskich gminy Dąbrowa należą:

- Gmina Dąbrowa (woj. opolskie).
- Szanda (Węgry).
- Butrymańce (Litwa).
- Suderwe (Litwa).
- Vel'ke Ripnany (Słowacja).
- Mena (Ukraina).
- Gmina i Miasto Pajęczno (woj. łódzkie).
- Gmina Złoczew (woj. łódzkie).

W Gminie Dąbrowa funkcjonuje jeden podmiot ekonomii społecznej – Spółdzielnia Socjalna WIGOR (Żalinowo 7, 88-101 Żalinowo, gmina Inowrocław). Członkami założycielami spółdzielni są dwie gminy wiejskie - Gmina Inowrocław i Gmina Dąbrowa.

W Rejestrze Kół Gospodyń Wiejskich wyróżniono 14 KGW funkcjonujących na terenie Gminy:

- KGW Białe Błota
- KGW Dąbrowa
- KGW Krzekotowo
- KGW Mierucin
- KGW Mierucinek
- KGW Mokre
- KGW Parlin
- KGW Parlinek
- KGW Sędowo
- KGW Słaboszewko
- KGW Słaboszewo
- KGW Sucharzewo

Lokalny Program Rozwoju Gospodarczego Gminy Dąbrowa na lata 2021 – 2030

- KGW Szczepanowo
- KGW Szczepankowo

Wg rejestru KRS na obszarze Gminy funkcjonuje 21 Stowarzyszeń:

- Kółko Rolnicze w Parlinie (Parlin)
- Kółko Rolnicze (Sędowo)
- Kółko Rolnicze w Dąbrowie (Dąbrowa)
- Kółko Rolnicze w Mierucinie (Mierucin)
- Dąbrowski Związek Wędkarski "Szczupak" (Dąbrowa)
- Kółko Rolnicze w Mokrem (Mokre)
- Gminny Związek Rolników Kółek i Organizacji Rolniczych w Dąbrowie (Dąbrowa)
- Kółko Rolnicze w Szczepanowie (Szczepanowo)
- Zrzeszenie Branżowe Producentów Żywności Mięsnej "Pro-rol" (Dąbrowa)
- Kółko Rolnicze w Mierucinku (Mierucinek)
- Stowarzyszenie "Witalis" (Szczepanowo)
- Stowarzyszenie "Młode dęby" (Słaboszewko)
- Ochotnicza Straż Pożarna w Parlinie (Parlin)
- Ochotnicza Straż Pożarna w Dąbrowie (Dąbrowa)
- Stowarzyszenie "Siecienica" (Parlin)
- Stowarzyszenie Rozwoju Miejscowości Sucharzewo "Kuźnia" (Sucharzewo)
- Stowarzyszenie Przyjaciół Szkoły Podstawowej z oddziałami integracyjnymi w Parlinie "integracja" (Parlin)
- Stowarzyszenie "Wesołe podwórko" (Szczepanowo)
- Stowarzyszenie Ahawas Tora (Szczepanowo)
- Rada Powiatowa Kujawsko Pomorskiego Izby Rolniczej w Mogilnie

Pożądanymi kierunkami rozwoju Gminy Dąbrowa przez mieszkańców, w oparciu o dane zebrane podczas badań fokusowych należą:

- Rozwój przetwórstwa rolnego, edukacja rolników (np. możliwość udziału w przetargach, nowe, specjalistyczne rozwiązania).
- Rozwój agroturystyki przez wsparcie finansowe oraz uelastycznienie w tym względzie przepisów prawnych,

- Rozwój OZE z działalności rolniczej (np. biogazownie).
- Edukacja młodych ludzi (np. przedsiębiorczość, prowadzenie stron internetowych, sprzedaż, prowadzenie działalności w Internecie),
- Infrastruktura społeczna, by zatrzymać emigrację (żłobek i większe przedszkole)

1.2. Wskaźniki charakteryzujące sytuację gospodarczą w gminie

Dochody gminy (w tym wyszczególnione dochody własne gminy) oraz wydatki i zobowiązania na 1 mieszkańca obrazują poziom zamożności gminy. Gmina Dąbrowa w danym zestawieniu na tle średniej w grupie podobnych gmin prezentuje podobny poziom – z wyłączeniem dochodów własnych Gminy Dąbrowa na 1 mieszkańca, gdzie % średniej przekroczył niemal o 1/5 (patrz Tabela 4).

Tabela 4. Podstawowe wskaźniki finansowe gminy na tle województwa i grupy podobnych gmin (2018)

2018	W złotych	Jako % średniej w grupie podobnych gmin	Jako % średniej w województwie
Dochody gminy na 1 mieszkańca	4927,54	100,5	95,2
Dochody własne gminy na 1 mieszkańca	1693,96	121,9	70,6
Wydatki gminy na 1 mieszkańca	5178,63	99,3	97,0
Zobowiązania gminy na 1 mieszkańca	97,34	10,9	74,1

Źródło: Obliczenia SGH na podstawie danych GUS.

Miejscowość Dąbrowa stanowi główny ośrodek przedsiębiorczości Gminy Dąbrowa. Wg danych z dnia 31.12.2018 r. największym zakładem pracy w Dąbrowie jest firma Tamax – bis, specjalistyczne przedsiębiorstwo budowlane oferujące swe usługi w zakresie konstrukcji żelbetonowych obiektów kubaturowych i mostowych. Firma zatrudnia około 250 osób w branży ciesielsko – betoniarskiej, co stawia ją w czołówce firm żelbetonowych w całym kraju.

W 2018 r. w gminie zarejestrowanych było 295 przedsiębiorstw zgodnie z bazą danych REGON. W grudniu 2018 r. w gminie było 166 płatników składek ZUS oraz 192 podatników osiągających przychody z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej. Liczbę przedsiębiorstw – podatników i płatników składek przedstawia tabela poniżej.

Tabela 5. Liczba przedsiębiorstw według rodzaju rejestru (2018)

	samodzielna działalność	mikro	małe	średnie	Razem mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa
Podatki (podatnicy)	107	75	8	2	85
ZUS (płatnicy składek)	66	74	22	4	100
REGON		280	14	1	295

Źródło: GUS.

Liczba podmiotów różni się w zależności od źródła informacji. Dane w bazie REGON zawierają największą liczbę podmiotów, zawiera ona jednak informacje, które mogą nie być w pełni aktualne (np. nie uwzględniają przedsiębiorstw, które zawiesiły swoją działalność). Liczba podatników różni się od liczby płatników składek, przede wszystkim w grupie przedsiębiorców prowadzących działalność na własny rachunek – część z tych osób łączy tę działalność z pracą etatową, w związku z tym nie są płatnikami składek.

Występują również różnice w liczbie przedsiębiorstw w zależności od wielkości. Klasyfikacja przedsiębiorstw w przypadku danych ZUS jest określona jest na podstawie liczby osób ubezpieczonych (tj. takich, za które przedsiębiorstwo opłaca składki na ubezpieczenia społeczne). W przypadku danych podatkowych, klasyfikacja wynika z deklaracji przedsiębiorców przekazanych do urzędów skarbowych.

Informacja o płatnikach składek w przedsiębiorstwach mikro, małych i średnich (tj. płacących składki za od 1 do 249 osób ubezpieczonych) według wybranych sekcji PKD przedstawia tabela 6.

Tabela 6. Liczba płatników składek według sekcji PKD (2018)

	Liczba płatników w gminie	% ogółu płatników składek w gminie	% płatników w danym sektorze w województwie
Przemysł (C-F)	61	36,7	0,3
Usługi (G-S)	91	54,8	0,1
Wybrane sekcje PKD (według największej liczby płatników)			
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (G)	41	24,7	0,2
Budownictwo (F)	34	20,5	0,3
Przetwórstwo przemysłowe (C)	26	15,7	0,3
Transport i gospodarka magazynowa (H)	21	12,7	0,3
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (M)	5	3,0	0,1
Sekcje zdominowane przez podmioty publiczne			
Administracja (O)	1	0,6	0,3
Edukacja (P)	4	2,4	0,2
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna (Q)	5	3,0	0,1
Kultura (R)	1	1,8	0,2

Źródło: Obliczenia SGH na podstawie danych GUS.

Wśród płatników składek, którzy opłacali składki za nie więcej niż 250 osób było łącznie 6488 osób ubezpieczonych w ZUS, co stanowiło 223,6% osób w wieku produkcyjnym w gminie, w tym:

- W usługach ubezpieczonych było 4079 osób, to jest 140,6% osób w wieku produkcyjnym w gminie,
- W przemyśle ubezpieczonych było 3259 osób, to jest 112,3% osób w wieku produkcyjnym w gminie,
- W sekcjach zdominowanych przez podmioty publiczne było ubezpieczonych łącznie 1798 osób, w tym 562 osób w administracji, 555 osób w sektorze opieki zdrowotnej 582 osób w sektorze edukacji oraz 99 osób w sektorze kultury, było to łącznie 62,0% osób w wieku produkcyjnym w gminie,
- Wśród osób ubezpieczonych było 4497 kobiet i 5506 mężczyzn,
- Najwięcej ubezpieczonych było w wieku 25-34 lat – 2807 osób i 35-44 lat – 2693 osób.

Tabela 7. Liczba ubezpieczonych w zależności od płatnika składek

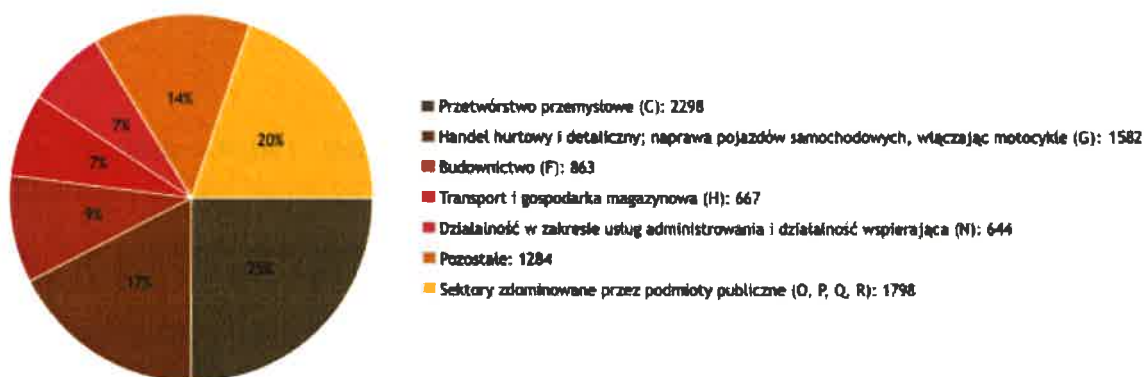
2018	Liczba osób	liczba osób na 1 płatnika składek	% zatrudnionych w grupie płatników do 249 ubezpieczonych
Samozatrudnieni nie płacący składek za inne osoby	530	8,0	8,2
Ubezpieczeni u płatników składek płacących składki za 1-9 osób	1560	21,1	24,0
Ubezpieczeni u płatników składek płacących składki za 10-49 osób	2243	102,0	34,6
Ubezpieczeni u płatników składek płacących składki za 50-249 osób	2155	538,8	33,2

Źródło: Obliczenia SGH na podstawie danych GUS.

Najwięcej ubezpieczonych było w sekcjach:

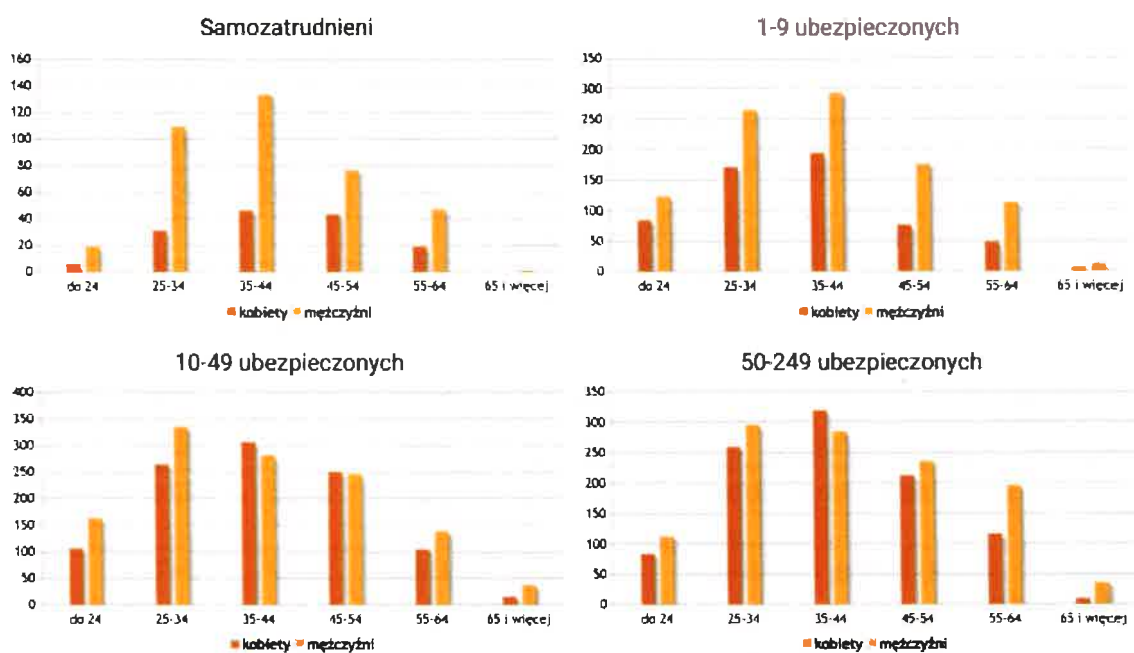
- Przetwórstwo przemysłowe (C) (2298 osób),
- Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (G) (1582 osób),
- Budownictwo (F) (863 osób).

Rysunek 5. Liczba ubezpieczonych według sekcji i płatnika składek (2018)

Źródło: Obliczenia SGH na podstawie danych GUS.

Rysunek 6. Liczba ubezpieczonych według wielkości płatnika składek, wieku i płci (2018)

Źródło: Obliczenia SGH na podstawie danych GUS.

Przeciętna podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne w gminie Dąbrowa w grudniu 2018 r. wynosiła 2968 zł. Przeciętna podstawa wymiaru składek u mężczyzn jest wyższa niż u kobiet. Najwyższe podstawy wymiaru składek spośród głównych zidentyfikowanych sektorów według zatrudnienia odnotowane są w sekcji Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (M). Podstawy wymiaru składek w sektorze MŚP są najwyższe wśród płatników zatrudniających 50-249 osób.

Tabele poniżej prezentują informacje dotyczące średnich podstaw wymiaru składek w złotych, w porównaniu do średnich dla danego typu gminy oraz w porównaniu do średnich podstaw wymiaru w województwie kujawsko-pomorskim.

Tabela 8. Średnie podstawy wymiaru składek według wielkości, płci oraz wybranych sekcji zatrudnienia w złotych (2018)

	Ogółem	Samozatr.	1-9 ubezp.	10-49 ubezp.	50-249 ubezp.
Ogółem	2968	1831	2217	2641	3422
Kobiety	2805	1788	2315	2488	3199
Mężczyźni	3092	1870	2118	2782	3639
W sekcjach z największą liczbą płatników w gminie					
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (G)	2600	2110	1958	2134	3699
Budownictwo (F)	2941	1559	1819	2645	3958
Przetwórstwo przemysłowe (C)	2650	[b.d.]	2046	2206	3229
Transport i gospodarka magazynowa (H)	2811	2157	3405	2242	2597
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (M)	3168	1309	2267	2421	4622

Źródło: Obliczenia SGH na podstawie danych GUS, ZUS i KAS.

Tabela 9. Średnie podstawy wymiaru składek według wielkości, płci oraz wybranych sekcji zatrudnienia w porównaniu do średniej w danym typie gminy (2018)

	Ogółem	Samozatr.	1-9 ubezp.	10-49 ubezp.	50-249 ubezp.
Ogółem	104,8	97,5	103,4	102,2	99,5
Kobiety	105,8	87,5	107,0	98,3	100,2
Mężczyźni	104,1	101,4	99,8	105,3	99,3
W sekcjach z największą liczbą płatników w gminie					
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (G)	98,6	120,6	100,3	93,5	105,9
Budownictwo (F)	96,2	91,7	86,7	102,7	94,9
Przetwórstwo przemysłowe (C)	98,9	[b.d.]	91,1	89,5	110,8
Transport i gospodarka magazynowa (H)	106,4	118,0	142,6	92,4	76,4
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (M)	110,5	104,1	90,5	101,1	114,3

Źródło: Obliczenia SGH na podstawie danych GUS, ZUS i KAS.

Tabela 10. Średnie podstawy wymiaru składek według wielkości, płci oraz wybranych sekcji zatrudnienia w porównaniu do średniej w województwie kujawsko-pomorskim (2018)

	Ogółem	Samozatr.	1-9 ubezp.	10-49 ubezp.	50-249 ubezp.
Ogółem	105,9	101,9	105,1	96,2	101,5
Kobiety	106,3	101,8	112,0	92,5	102,6
Mężczyźni	107,0	102,7	98,6	99,5	101,0
W sekcjach z największą liczbą płatników w gminie					
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (G)	106,5	114,8	105,3	89,0	114,1
Budownictwo (F)	102,6	93,9	92,5	101,5	101,6
Przetwórstwo przemysłowe (C)	101,7	[b.d.]	102,0	91,0	99,9
Transport i gospodarka magazynowa (H)	113,3	119,2	164,6	92,8	82,2
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (M)	109,5	72,8	97,2	80,3	115,3

Źródło: Obliczenia SGH na podstawie danych GUS, ZUS i KAS.

W gminie Dąbrowa według danych podatkowych funkcjonuje 85 przedsiębiorstw, w tej grupie 8 to przedsiębiorstwa małe, a 2 przedsiębiorstwa średnie. W grupie przedsiębiorstw mikro dominuje rozliczanie w formie podatku PIT (825,0%). W przypadku małych przedsiębiorstw 25,0% rozlicza się w ramach podatku CIT, a 62,5% korzysta z rozliczenia się w formie podatku liniowego (PIT-36L). Przedsiębiorstwa średnie są płatnikami podatku CIT.

Tabela 11. Liczba przedsiębiorstw – podatników w 2018 r. w gminie

	samodzielna działalność	mikro	małe	średnie	Razem
PIT 36	48	35	0	0	83
PIT 36L	7	13	5	2	27
PIT 28A	52	17	1	0	70
PIT 28B	0	1	0	0	1
CIT	0	9	2	0	11
Łącznie	107	75	8	2	192

Źródło: Obliczenia SGH na podstawie danych GUS, ZUS i KAS.

Łącznie przychody przedsiębiorstw (bez osób prowadzących działalność na własny rachunek) rozliczających się w gminie wynosiły 166 667 891 zł. Zestawienie przychodów według wielkości przedsiębiorstw i sposobu rozliczania podatku przedstawia tabela 12.

Tabela 12. Przychody przedsiębiorstw – podatników w 2018 r. w gminie

	samodzielna działalność	mikro	małe	średnie	Razem
PIT 36	7 619 364	12 624 131	0	0	20 243 495
PIT 36L	1 291 240	20 098 300	25 515 800	84 233 600	131 138 940
PIT 28A	3 460 865	5 407 110	5 617 650	0	14 485 625
PIT 28B	0	1	0	0	1
CIT	0	606 600	12 564 699	0	13 171 299
Łącznie	12 371 469	38 736 142	43 698 149	84 233 600	179 039 360
% dochodów przedsiębiorstw według klasy wielkości	23,1	38,9	38,0	0,0	100,0

Źródło: Obliczenia SGH na podstawie danych GUS, ZUS i KAS.

Tabela 13. Dochody przedsiębiorstw – podatników (przychody pomniejszony o koszty uzyskania przychodów) w 2018 r. w gminie Dąbrowa

	samodzielna działalność	mikro	małe	średnie	Razem
PIT 36	882 649	1 989 879	0	0	2 872 528
PIT 36L	537 791	384 400	-1 200 500	23 410 200	23 131 891
PIT 28A	3 223 762	5 068 714	5 308 110	0	13 600 586
CIT	0	-72 068	-15 474	0	-87 542
Łącznie	4 644 202	7 370 925	4 092 136	23 410 200	39 517 463
Jako % przychodu	37,5	19,0	9,4	27,8	22,1
% dochodów przedsiębiorstw według klasy wielkości	11,8	18,7	10,4	59,2	100,0

Źródło: Obliczenia SGH na podstawie danych GUS, ZUS i KAS.

Przeciętne przychody na jednego podatnika w zależności od wielkości przedsiębiorstwa oraz sposobu rozliczania się przedstawiają kolejne tabele 14-16.

Tabela 14. Przeciętne przychody przypadające na jednego podatnika w 2018 r. w gminie

	samodzielna działalność	mikro	małe	średnie	Razem
PIT 36	158 736,75	360 689,46	0,00	0,00	243 897,53
PIT 36L	184 462,86	1 546 023,08	5 103 160,00	42 116 800,00	4 856 997,78
PIT 28A	66 555,10	318 065,29	5 617 650,00	0,00	206 937,50
PIT 28B	0,00	1 259 370,00	0,00	0,00	1 259 370,00
CIT	0,00	67 400,00	6 282 349,50	0,00	1 197 390,82
Łącznie	115 621,21	533 273,48	5 462 268,63	42 116 800,00	939 055,88

Źródło: Obliczenia SGH na podstawie danych GUS, ZUS i KAS.

Tabela 15. Przeciętne przychody przypadające na jednego podatnika w porównaniu do średniej w danym typie gminy

	samodzielna działalność	mikro	małe	średnie	Razem
PIT 36	123,0	76,3	0,0	0,0	95,2
PIT 36L	32,3	57,9	47,1	167,6	125,8
PIT 28A	123,9	112,1	497,2	0,0	197,2
PIT 28B	0,0	500,0	0,0	0,0	500,0
CIT	0,0	4,2	208,8	0,0	64,6
Łącznie	86,5	50,7	68,2	167,6	110,1

Źródło: Obliczenia SGH na podstawie danych GUS, ZUS i KAS.

Tabela 16. Przeciętne przychody przypadające na jednego podatnika w porównaniu do średniej w województwie

	samodzielna działalność	mikro	małe	średnie	Razem
PIT 36	48,5	82,5	0,0	0,0	110,4
PIT 36L	14,2	80,3	79,2	131,4	233,2
PIT 28A	114,7	154,5	645,8	0,0	236,0
PIT 28B	0,0	693,4	0,0	0,0	1092,2
CIT	0,0	6,9	70,2	0,0	20,1
Łącznie	37,4	60,7	78,1	74,3	65,1

Źródło: Obliczenia SGH na podstawie danych GUS, ZUS i KAS.

1.3. Analiza kluczowych interesariuszy gospodarki w gminie

Na terenie Gminy Dąbrowa nie funkcjonują Instytucje Otoczenia Biznesu oraz nie wyznaczono terenów inwestycyjnych. Tym samym obecni i przyszli przedsiębiorcy nie mają możliwości uzyskania wsparcia w rozwoju gospodarczym od tego typu instytucji na terenie Gminy.

Z tego powodu konieczne wydaje się utworzenie takiej instytucji tj. np. Lokalnych Organizacji Gospodarczych. Wsparciem dla ich działalności powinny być Urząd Gminy w Dąbrowie oraz zlokalizowane na terenie powiatu mogileńskiego Stowarzyszenie „Lokalna Grupa Działania Sąsiedzi wokół Szlaku Piastowskiego”, izby gospodarcze, rzemieślnicze i rolnicze tj. Kujawsko – Pomorska Izba Rolnicza (biuro terenowe w Mogilnie).

1.4. Wnioski z diagnozy i analiza SWOT

SWOT to akronim angielskich słów określających cztery elementy składowe analizy:

- **Strengths** – silne strony, atuty,
- **Weaknesses** – słabe strony organizacji,
- **Opportunities** – szanse, możliwości, okazje rozwojowe wynikające z sytuacji w otoczeniu
- **Threats** – zagrożenia, czynniki ryzyka występujące w otoczeniu danej organizacji.

Analiza oparta jest na założeniu, że czynniki wewnętrzne i zewnętrzne, które tworzą obecne i przyszłe uwarunkowania działania organizacji, wywierają pozytywny bądź negatywny wpływ na jej możliwości rozwojowe i strategię działania. Analiza ta może być także z powodzeniem stosowana do analizy obszarów, czy też JST. W związku z tym w tabeli nr 17 zaprezentowano zestawienie mocnych i słabych stron, a także szans i zagrożeń dla Gminy Dąbrowa. Analiza ta stała się punktem wyjścia dla logiki priorytetów i celów opisanych w kolejnych częściach niniejszego opracowania.

Tabela 17 Analiza SWOT

MOCNE STRONY GMINY	SŁABE STRONY GMINY
<p>- sprawnie działający Urząd Gminy: gmina jako jedna z pierwszych wdrożyła POPŻ (Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa);</p> <p>- krajowa i międzynarodowa współpraca między gminna: wykorzystywanie dobrych praktyk</p> <p>- przyjazny klimat do prowadzenia działalności gospodarczej ze strony Urzędu Gminy;</p> <p>- kapitał ludzki i społeczny Gminy: silna kultura i tradycja, które jednoczą mieszkańców; prężny rozwój NGO, w tym przede wszystkim dzięki aktywności mieszkańców Gminy. Licznie działające Koła Gospodyń Wiejskich.</p> <p>- dobre oceny lokalnego systemu edukacyjnego na poziomie podstawowym i ponadpodstawowym tj. np. działające Technikum w Zespole Szkół w Mogilnie wysoko oceniane w rankingu Perspektywy (II miejsce w województwie z jednym rankingów); sprawny dowóz gminny dzieci do szkół</p> <p>- know how na temat rozwoju rolnictwa</p> <p>- potencjał turystyczny i przyrodniczy tj. obiekty przyrodnicze (aleje dębowe, modrzewiowe i lipowe); imprezy turystyczne z motywem dębu: bieg dębowy, targi dębowe; możliwość wycieczek rowerowych z dziećmi; bliskość do innych dużych atrakcji</p>	<p>- brak lokalnego planu zagospodarowania</p> <p>- infrastruktura komunikacyjna tj. np. brak chodników w centrach wiosek (utrudnione przemieszczanie się); brak komunikacji kolejowej; mało sprawna komunikacja autobusowa</p> <p>- infrastruktura kulturalna tj. np. brak gminnego domu kultury</p> <p>- infrastruktura społeczna i zdrowotna tj. brak żłobka; brak dostępu do lekarzy specjalistów i rehabilitantów (najbliższy ośrodek zdrowia w Mogilnie)</p> <p>- kapitał ludzki: emigracja młodych ludzi; wyludnianie się gminy; starzenie się społeczeństwa; deficyt pracowników</p> <p>- infrastruktura IT tj. problemy z dostępem do Internetu</p> <p>- brak skoncentrowanych działań zajmującego się promocją w Urzędzie – za mała Gmina, aby miała samodzielny dział zajmujący się Promocją</p> <p>- brak odpowiedniej polityki promocji zabytków, który wynika z braku postrzegania ich potencjału przez mieszkańców i przedsiębiorców oraz brak odpowiedniej struktur Urzędu Gminy do prowadzenia takich działań</p> <p>- infrastruktura turystyczna tj. np.</p>

<p>turystycznych w Biskupinie i Chomiąży Szlacheckiej</p>	<p>brak rozwiniętej infrastruktury turystycznej; brak bazy noclegowej; niewykorzystany potencjał w zakresie agroturystyki</p> <ul style="list-style-type: none"> - zachowawcze otoczenie – brak zaangażowania mieszkańców Gminy w nowe inicjatywy społeczne Gminy - realizacja imprez wyłącznie o charakterze lokalnym np. Zimowy Bieg Dębowy jest imprezą tylko o charakterze ponadgminnym
<p>SZANSE</p>	<p>ZAGROŻENIA</p>
<ul style="list-style-type: none"> - wykorzystanie potencjału turystycznego, opartego na posiadanych walorach przyrodniczych: lasy (a w szczególności Las Miradzki) oraz jeziorach (a w szczególności kąpielisko nad Jeziorem Siecienica) (<i>zagospodarowanie terenów wokół jezior i budowa małej infrastruktury turystycznej</i>) - planowany rozwój infrastruktury ścieżek rowerowych w regionie - możliwość powstawania gospodarstw agroturystycznych, w tym również sieciowania lokalnych usług i produktów - wykorzystanie mody na turystykę tematyczną (kulinarną, historyczną, regionalną, weekendową itp.) - rosnące zainteresowanie konsumentów produktami o wysokich walorach zdrowotnych (żywność ekologiczna i tradycyjne wyroby) - fundusze unijne – realizacja projektów powiązanych ze wspieraniem osób 	<ul style="list-style-type: none"> - starzejące się społeczeństwo (zmniejszenie się ludności w wieku produkcyjnym, zwiększenie się ludności w wieku poprodukcyjnym). - zagrożenie zdrowotne – słaby dostęp do usług medycznych - duży ruch na słabej jakości drodze wojewódzkiej nr 254– niedoinwestowanie infrastruktury drogowej, pogorszenie się bezpieczeństwa pieszych i kierowców - patologie społeczne - konkurencja ze strony innych regionów (gospodarcza i turystyczna)

<p>zagrożonych wykluczeniem społecznym (zajęcia dla Seniorów) czy zwiększające potencjał turystyczny (zwiększenie wydawnictwa turystycznego)</p> <p>- rozwój sieci internetowej i związane z nią korzyści (zwiększenie komunikacji, możliwości edukacji zdalnej lub hybrydowej) (realizacja projektów Polska Cyfrowa – udostępnienie darmowego Internetu w sołectwach Gminy), dostęp do sieci szerokopasmowego Internetu</p> <p>- wzrost poziomu budownictwa jednorodzinnego</p> <p>- prowadzenie działań doradczych dla potencjalnych i działających przedsiębiorców, dzięki uruchomieniu LOG</p>	
--	--

Źródło: Opracowanie własne

Rozdział 2. Cele i Priorytety Lokalnego Programu Rozwoju Gospodarczego

2.1. Cele strategiczne LPRG

Przy tworzeniu logiki priorytetów i celów LPRG zdecydowano się na wskazanie jednego celu strategicznego, trzech celów horyzontalnych oraz siedmiu priorytetów sektorowych.

Głównym celem strategicznym LPRG Gminy Dąbrowa na lata 2021 – 2030 jest:

Wzmacnianie przedsiębiorczości i kreatywności mieszkańców oraz podnoszenie jakości i atrakcyjności warunków do prowadzenia działalności gospodarczej na terenie gminy Dąbrowa

Natomiast cele horyzontalne dotyczyły wzrostu innowacyjności i konkurencyjności, wzrostu produktywności oraz wzrostu współpracy.

Priorytety sektorowe podzielono natomiast wg następujących kryteriów:

- PS1. Działania inwestycyjne ukierunkowanie na rozwój i poprawę konkurencyjności MSP.
- PS2. Działania pozainwestycyjne ukierunkowanie na rozwój i poprawę konkurencyjności MSP.
- PS3. Działania inwestycyjne ukierunkowanie na rozwój i poprawę konkurencyjności Instytucji Otoczenia Biznesu.
- PS4. Działania pozainwestycyjne ukierunkowanie na rozwój i poprawę konkurencyjności Instytucji Otoczenia Biznesu.
- PS5. Działania związane z polityką fiskalną inicjowaną przez Gminę.
- PS6. Działania inwestycyjne ukierunkowanie na rozwój i poprawę konkurencyjności Gminy.
- PS7. Działania pozainwestycyjne ukierunkowanie na rozwój i poprawę konkurencyjności Gminy.

PS1. Działania inwestycyjne ukierunkowanie na rozwój i poprawę konkurencyjności MSP

1. Przejście na gospodarkę niskoemisyjną
2. Informatyzacja przedsiębiorstwa

3. Robotyzacja

PS2. Działania pozainwestycyjne ukierunkowanie na rozwój i poprawę konkurencyjności MSP

1. Poszerzanie wiedzy przedsiębiorców nt. pozyskiwania środków UE
2. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznym osób starszych poprzez zatrudnienie
3. Wzrost wiedzy o przedsiębiorczości w szkołach poprzez m.in. wizyty studyjne, zajęcia edukacyjne dotyczące przedsiębiorczości

PS3. Działania inwestycyjne ukierunkowanie na rozwój i poprawę konkurencyjności Instytucji Otoczenia Biznesu

1. Utworzenie Lokalnej Organizacji Gospodarczej zrzeszającej podmioty z terenu Gminy

PS4. Działania pozainwestycyjne ukierunkowanie na rozwój i poprawę konkurencyjności Instytucji Otoczenia Biznesu

1. Działania szkoleniowo-doradczo-informacyjne dla przedsiębiorców
2. Organizacja spotkań, seminariów i szkoleń dla przedsiębiorców
3. Podejmowanie i utrzymywanie kontaktu z lokalnymi przedsiębiorcami
4. Działania promujące kooperacje pomiędzy przedsiębiorcami

PS5. Działania związane z polityką fiskalną inicjowaną przez Gminę

1. Efektywne dla rozwoju przedsiębiorczości podatki od nieruchomości

PS6. Działania inwestycyjne ukierunkowanie na rozwój i poprawę konkurencyjności Gminy

1. Poprawa infrastruktury drogowej
2. Dobrze rozwinięta i nowoczesna baza dla rozwoju działalności kulturalnej
3. Informatyzacja przedsiębiorstwa UG
4. Poprawa infrastruktury społecznej i zdrowotnej
5. Budowa obiektów małej architektury turystycznej - tworzenie zintegrowanej sieci infrastruktury turystycznej eksponującej najbardziej atrakcyjne miejsca w gminie

PS7. Działania pozainwestycyjne ukierunkowanie na rozwój i poprawę konkurencyjności Gminy

Lokalny Program Rozwoju Gospodarczego Gminy Dąbrowa na lata 2021 – 2030

1. Podniesienie poziomu informatyzacji kadry urzędu
2. Wspieranie działalności LOG (Instytucji Otoczenia Biznesu)
3. Promocja kultury, w tym produktów regionalnych (w tym również wspieranie promocji kupowania produktów lokalnych)
4. Działania promujące kooperacje pomiędzy przedsiębiorcami

Rozdział 3. Inicjatywy Lokalnego Programu Rozwoju Gospodarczego

3.1. Proces składania i zatwierdzania propozycji inicjatyw

Lokalny Program Rozwoju Gospodarczego Gminy Dąbrowa na lata 2021 – 2030 jest dokumentem, który może być zmieniony, a w szczególności na wniosek Wójta Gminy Dąbrowa oraz Rady Gminy w Dąbrowie.

Uzasadnieniem do zmian Strategii są przygotowane wnioski lub sugestie działających na terenie Gminy różnych instytucji, organizacji i podmiotów gospodarczych (np. organizacji społecznych, mieszkańców, przedsiębiorstw czy istotnych interesariuszy gospodarczych).

Zmiana wymienionych w Lokalnym Programie Rozwoju Gospodarczego działań oraz priorytetów, w tym również ich uzupełnienie czy uszczegółowienie, może nastąpić w trakcie realizacji LPRG, w szczególności po przyjęciu uchwały budżetowej na kolejny rok budżetowy, określającej zadania inwestycyjne lub innych programów, w szczególności Wieloletniego Programu Inwestycyjnego.

Powyższe wprowadzania zmian w zapisach LPRG będą wprowadzane do dokumentu na podstawie bieżącej oceny w postaci Aneksu, po zatwierdzeniu przez Radę Gminy w Dąbrowie.

Urząd Gminy w Dąbrowie będzie w sposób otwarty podchodził do zgłaszanych projektów przez podmioty prywatne oraz organizacje pozarządowe, fundacje, stowarzyszenia, kościoły i związki wyznaniowe, mogące pozytywnie wpłynąć na osiągnięcie wyartykułowanych w LPRG celów rozwojowych.

3.2. Lista inicjatyw planowanych do realizacji w ramach LPRG

Lista inicjatyw planowanych do realizacji w ramach Lokalnego Planu Rozwoju Gospodarczego jest ściśle powiązana z logiką priorytetów i celów opisaną w pkt. 2.1., jednak nie odnosi się ona do nich w pełni pozwalając na podejmowanie decyzji w późniejszy okresie przy uwzględnieniu dostępności środków zewnętrznych oraz budżetu Gminy.

Lista inicjatyw tym samym zawiera:

- Poprawa jakości powietrza w Gminie

Lokalny Program Rozwoju Gospodarczego Gminy Dąbrowa na lata 2021 – 2030

- Promowania lokalnych usług i towarów
- Działania doradczo – szkoleniowe dla przedsiębiorców
- Informatyzacja przedsiębiorstw
- Informatyzacja Urzędu Gminy

Rozdział 4. Powiązanie Lokalnego Programu Rozwoju Gospodarczego z dokumentami o charakterze strategicznym

4.1. Powiązania z gminnymi dokumentami strategicznymi

Lokalny Program Rozwoju Gospodarczego Gminy Dąbrowa na lata 2021 – 2030 został opracowany zgodnie z zapisami Ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1057).

LPRG Gminy Dąbrowa wykazuje powiązania z dokumentami strategicznymi i planistycznymi na szczeblu gminnym:

- Lokalnym Programem Rewitalizacji Gminy Dąbrowa na lata 2016 – 2023
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Dąbrowa

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Dąbrowa na lata 2016 – 2023 został przyjęty 7 grudnia 2017 r. Uchwałą XVIII/182/2017 Rady Gminy w Dąbrowie. Lokalny Program Rozwoju Gospodarczego Gminy Dąbrowa na lata 2021 – 2030 jest spójny z Lokalnym Programem Rewitalizacji, a mianowicie oba dokumenty wskazują ten sam cel główny tj. „poprawa sytuacji życiowej mieszkańców Gminy Dąbrowa”.

Kolejnym dokumentem strategicznym i planistycznym na szczeblu gminnym jest Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Dąbrowa. Dokument został opracowany w latach 1998 – 1999 i obowiązuje do dzisiaj w obszarze polityki przestrzennej gminy. Wyróżniono w nim cele oraz kierunki rozwoju gminy. Spójnymi celami niniejszego dokumentu i LPRG Gminy Dąbrowa na lata 2021 – 2030 jest wyróżniony w Studium podstawowy cel rozwoju Gminy Dąbrowa: „*systematyczne podnoszenie jakości życia jej mieszkańców*”. Natomiast jednym z kierunków rozwoju w danym dokumencie, który jest spójny z LPRG, jest „*dążenie do intensyfikacji rozwoju ośrodka gminnego jakim jest wieś Dąbrowa w celu podnoszenia jej rangi przez zwiększanie bazy usług dla jego mieszkańców*”.

4.2. Powiązania z dokumentami strategicznymi i działaniami innych gmin

Gmina Dąbrowa jest powiązana niżej wskazanymi dokumentami strategicznymi i działaniami dotyczącymi szerszego obszaru, w tym m. in:

- Lokalną Strategią Rozwoju na lata 2014-2020 dla Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Sąsiedzi wokół Szlaku Piastowskiego
- Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+

Lokalną Strategię Rozwoju na lata 2014-2020 dla Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Sąsiedzi wokół Szlaku Piastowskiego opracowano w styczniu 2017 r. Wyznaczono trzy cele ogólne:

- 1) Rozwój przedsiębiorczości do 2023 roku,
- 2) Poprawa atrakcyjności obszaru LGD do 2023 roku,
- 3) Rozwój kapitału społecznego na obszarze LGD do 2023 roku.

Założone cele 1 i 2 w Lokalnej Strategii Rozwoju są spójne z LPRG Gminy Dąbrowa na lata 2021 – 2030. Ponadto wyróżniono wskaźnik produktu i rezultatu zawarte Lokalnej Strategii Rozwoju, które będą realizowane przez LPRG Gminy Dąbrowa, a mianowicie: *„ożywienie społeczno – gospodarcze i podniesienie jakości życia mieszkańców LGD do 2023 roku”*.

Kolejnym dokumentem spójnym z LPRG Gminy Dąbrowa jest Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+. Jest ona spójna w zakresie celów i kierunków rozwoju: pkt 3 *Konkurencyjna gospodarka*, ppkt. 33 *Rozwój przedsiębiorczości*, ppkt 3302 *Rozwój doradztwa dla podmiotów gospodarczych* i ppkt 3304 *Rozwój współpracy podmiotów gospodarczych*.

Rozdział 5. System wdrażania Lokalnego Programu Rozwoju Gospodarczego

5.1. Analiza instytucjonalna

Kluczowe znaczenie w realizacji LPRG posiada Rada Gminy w Dąbrowie oraz Wójt Gminy Dąbrowa przy pomocy stałych komisji odpowiedzialnych za poszczególne zadania Gminy, do których należą:

1. Komisja Rewizyjna,
2. Komisja Infrastruktury i Rolnictwa,
3. Komisja Spraw Społecznych i Oświaty,
4. Komisja Skarg, Wniosków i Petycji.

5.2. Prognoza finansowa wdrożenia LPRG

Wskazane w Lokalnym Programie Rozwoju Gospodarczego Gminy Dąbrowa na lata 2021 – 2030 planowane działania inwestycyjne uwzględniono potencjalne zewnętrzne źródła dofinansowania. Przy określaniu poszczególnych celów należy uwzględnić w szczególności wstępne założenia nowego okresu programowania funduszy Unii Europejskiej w województwie kujawsko – pomorskim na lata 2021 – 2027.

Wskazane w LPRG cele strategiczne oraz zidentyfikowane w ich ramach działania, czynią opracowanie polem wielostronnej współpracy samorządów terytorialnych, administracji publicznej, podmiotów gospodarczych, instytucji oraz mieszkańców Gminy Dąbrowa. Wskazane podejście wymaga dokonania przeglądu szerokiego spektrum potencjalnych źródeł finansowania realizacji LPRG:

1. środki budżetu państwa,
2. środki jednostki samorządu terytorialnego,
3. fundusze celowe,
4. środki pochodzące z instrumentów finansowych Unii Europejskiej, w szczególności fundusze europejskie.

Wśród wspólnotowych środków i instrumentów publicznych, które wspierają realizację zadań samorządów, znajdują się:

Lokalny Program Rozwoju Gospodarczego Gminy Dąbrowa na lata 2021 – 2030

1. Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego – finansujący działania zmierzające do zmniejszenia różnic w rozwoju gospodarczym pomiędzy regionami Unii Europejskiej,
2. Europejski Fundusz Społeczny – finansujący działania związane z polityką zatrudnienia i rozwoju zasobów ludzkich,
3. Fundusz Spójności – fundusz przeznaczony dla państw członkowskich, których dochód narodowy brutto (DNB) na mieszkańca wynosi mniej niż 90% średniej w UE; jego celem jest zredukowanie różnic gospodarczych i społecznych oraz promowanie zrównoważonego rozwoju głównie poprzez duże inwestycje w zakresie infrastruktury transportowej i ochrony środowiska,
4. Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich – instrument finansowy Unii Europejskiej, nie należący do kategorii funduszy strukturalnych, jednakże wspierający wszechstronny rozwój obszarów wiejskich.

Osiągnięciu zakładanych celów Lokalnego Programu Rozwoju Gospodarczego Gminy Dąbrowa na lata 2021 – 2030 będą sprzyjały również następujące instrumenty finansowe:

1. Krajowe fundusze celowe – m. in.: Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
2. Fundusze Ministerstwa Sportu,
3. Fundusze Ministerstwa Edukacji Narodowej i Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz inne źródła finansujące projekty naukowobadawcze i wdrożeniowe,
4. Fundusze Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz inne źródła finansujące projekty w obszarze kultury i dziedzictwa narodowego.

Powyższy wykaz potencjalnych źródeł finansowania ma jedynie charakter orientacyjny.

5.3. Monitorowanie wdrażania LRP

Monitoring, to śledzenie przebiegu realizacji zadań danego procesu, przede wszystkim w aspekcie terminowości realizacji przyjętego harmonogramu. Monitorowanie jest procesem, który ma na celu analizowanie stanu zaawansowania projektu i jego zgodności z postawionymi celami. Istotą monitorowania jest wyciąganie wniosków a także modyfikowanie dalszych działań w taki sposób, aby osiągnąć zakładany cel w przyszłości. W procedurze monitoringu

co do zasady brak jest elementu oceny jakości efektów realizowanych zadań – to będzie zadanie procedury ewaluacji. Istotnym elementem monitorowania jest wypracowanie technik zbierania informacji oraz opracowanie odpowiednich wskaźników, które będą odzwierciedlały efektywność prowadzonych działań.

Śledzenie realizacji zadań uwzględnionych w Lokalnym Programie Rozwoju Gospodarczego Gminy Dąbrowa na lata 2021 – 2030 odbywać się będzie na poziomie oceny realizacji poszczególnych działań strategicznych. Głównymi obszarami monitorowania i ewaluacji LPRG Gminy Dąbrowa jest cel główny i cele szczegółowe wytyczone w LPRG. Proces monitorowania ma polegać na systematycznych obserwacjach zmian zachodzących w ramach poszczególnych celów i zadań wyznaczonych w LPRG.

Kluczowe znaczenie w monitorowaniu i stymulowaniu realizacji LPRG posiada Rada Gminy w Dąbrowie oraz Wójt Gminy Dąbrowa przy pomocy stałych komisji odpowiedzialnych za poszczególne zadania Gminy, do których należą:

- Komisja Rewizyjna,
- Komisja Infrastruktury i Rolnictwa,
- Komisja Spraw Społecznych i Oświaty,
- Komisja Skarg, Wniosków i Petycji.

Główną ich rolą będzie monitorowanie przebiegu realizacji zadań zawartych w LPRG oraz ewentualne interweniowanie w przypadku stwierdzenia opóźnień lub nieuzasadnionej rezygnacji z realizacji zadań.

Monitorowanie wdrażania LPRG oraz jego poszczególnych elementów będzie również leżało w kompetencjach poszczególnych Komisji Rady Gminy w Dąbrowie lub organów, o ile będzie to konieczne, w skład których będą wchodzić pracownicy właściwych referatów.

Monitoring polegać będzie m. in. na przygotowaniu okresowych, rocznych oraz końcowych Raportów w trakcie trwania inwestycji, a także na ocenie zaawansowania wdrażania poszczególnych elementów LPRG Gminy Dąbrowa i jego efektów, sporządzaniu wniosku o wprowadzenie ewentualnych zmian. Ewentualne zmiany w zapisach LPRG będą wprowadzane do dokumentu na podstawie bieżącej oceny w postaci Aneksu, po zatwierdzeniu przez Radę Gminy w Dąbrowie.

Lokalny Program Rozwoju Gospodarczego Gminy Dąbrowa na lata 2021 – 2030

LPRG Gminy Dąbrowa może być zmieniony w szczególności na wniosek Rady Gminy w Dąbrowie lub Wójta Gminy Dąbrowa. Przesłankami mogą być ww. wnioski lub sugestie funkcjonujących w Gminie Dąbrowa m. in.: podmiotów gospodarczych, organizacji społecznych lub poszczególnych mieszkańców albo ich grup, kluczowych interesariuszy gospodarczych.

Zmiana działań i priorytetów, o których mowa w niniejszym LPRG, jak również ich uszczegółowienie i uzupełnienie, może nastąpić w trakcie realizacji LPRG, w tym po przyjęciu uchwały budżetowej na kolejny rok budżetowy, określającej zadania inwestycyjne lub innych programów, w szczególności Wieloletniego Programu Inwestycyjnego.

System wdrażania LPRG Gminy Dąbrowa obejmuje szereg procesów niezbędnych do jego realizacji oraz podmioty i jednostki, które będą zaangażowane w ich implementację. Proces wdrażania i zakres odpowiedzialności zaprezentowano poniżej:

- Przygotowanie projektu LPRG lub zmian do LPRG – Wójt Gminy Dąbrowa, eksperci zewnętrzni, Rada Gminy w Dąbrowie, organizacje, mieszkańcy,
- Wybór zadań do realizacji w ramach LPRG – Wójt Gminy Dąbrowa, Rada Gminy w Dąbrowie,
- Zabezpieczenie środków w budżecie na realizację zadań, umieszczenie poszczególnych zadań w budżecie oraz Wieloletnim Planie Finansowania – Skarbnik Gminy Dąbrowa, Wójt Gminy Dąbrowa, Rada Gminy w Dąbrowie,
- Przygotowanie projektów od strony technicznej – Urząd Gminy w Dąbrowie, jednostki organizacyjne, interesariusze,
- Przygotowanie wniosków o dofinansowanie – Urząd Gminy w Dąbrowie, jednostki podległe,
- Przeprowadzenie postępowań o udzielenie zamówienia publicznego – Urząd Gminy w Dąbrowie,
- Nadzór nad realizacją projektów, rozliczenia, raporty – Wójt Gminy Dąbrowa, Urząd Gminy w Dąbrowie,
- Ewaluacja osiągania poszczególnych celów strategicznych – Urząd Gminy w Dąbrowie, Wójt Gminy Dąbrowa, Rada Gminy w Dąbrowie.

We wdrażanie LPRG Gminy Dąbrowa, w zależności od typu projektu, będą również zaangażowane inne jednostki lub organy. Promocja zaangażowania organizacji

Lokalny Program Rozwoju Gospodarczego Gminy Dąbrowa na lata 2021 – 2030

pozarządowych we wdrażanie LPRG pozwoli na uzyskanie gwarancji przejrzystości stosowanych procedur.

Operatorem, głównym realizatorem LPRG Gminy Dąbrowa jest Urząd Gminy Dąbrowa. Opracowany dokument w kompleksowy sposób traktuje rozwój Gminy Dąbrowa, tym samym należy wskazać kluczowych interesariuszy procesu:

- Jednostki organizacyjne Gminy Dąbrowa,
- Jednostki samorządu terytorialnego: powiat mogileński,
- Organy administracji rządowej: centralne obejmujące też niezespoloną administrację rządową w województwie kujawsko – pomorskim oraz terenowe (Urząd Wojewódzki),
- Podmioty społeczeństwa obywatelskiego: organizacje społeczne, fundacje, stowarzyszenia i sektor ekonomii społecznej i solidarnej,
- Przedsiębiorcy oraz inwestorzy
- Wszyscy mieszkańcy Gminy Dąbrowa, radni, sołtysi, lokalni liderzy opinii oraz formalne i nieformalne grupy interesu.

Skuteczność LPRG Gminy Dąbrowa poddawana będzie stałej ocenie, która będzie sprawowana przez Radę Gminy w Dąbrowie we współpracy z Komisami Rady oraz Wójtem Gminy Dąbrowa.

Ocena realizacji LPRG Gminy Dąbrowa odbywać się będzie w oparciu o wskaźniki monitorowania. Ocena LPRG ma służyć przede wszystkim oszacowaniu osiągnięcia wskaźników oddziaływania – długotrwałych efektów poszczególnych projektów, a tym samym całego LPRG.

Ocena wartości LPRG Gminy Dąbrowa ma wskazywać, czy cel został osiągnięty zgodnie z założeniami LPRG. Ocena będzie również polegała na określeniu m. in.: skuteczności (realizacji celu działania), efektywności (efekty krótkoterminowe), długotrwałości (efekty długoterminowe, trwałe), użyteczności realizacji LPRG.

W przypadku projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej rozróżnia się następujące typy ocen:

Lokalny Program Rozwoju Gospodarczego Gminy Dąbrowa na lata 2021 – 2030

- ocenę wstępną ex – ante – przed rozpoczęciem projektu, ewaluacja prawdopodobnych osiągnięć,
- oceny okresowe oraz bieżące – w trakcie realizacji projektu,
- ocenę końcową ex – post – na zakończenie wdrażania projektu. Ocena ex – post odbywa się w ściśle określonych okresach, w których spodziewa się wystąpienia lub trwania efektów długofalowych (weryfikacji rzeczywistych i planowanych wskaźników oddziaływania).

Proponuje się, aby bieżąca ocena realizacji dokonywała się podczas posiedzeń Komisji Rady Gminy w Dąbrowie. Bieżąca ocena powinna pozwolić na natychmiastowe, płynne dostosowanie działań lub ich elementów do zmieniających się warunków zewnętrznych, np.: zmian partnerów, inne źródła finansowania, zmiana zadań, zmiana potrzeb rozwojowych Gminy Dąbrowa.

Przegląd LPRG Gminy Dąbrowa będzie przeprowadzany przez cały okres jego obowiązywania, przynajmniej raz w roku. Wynikiem przeprowadzenia przeglądu będzie sprawozdanie, zawierające informacje na temat zaawansowania poszczególnych zadań wybranych do realizacji w danym okresie:

- Wójt Gminy Dąbrowa, który jest odpowiedzialny za wdrażanie LPRG składa Radzie Gminy w Dąbrowie sprawozdanie z jego realizacji.
- Zmiany w dokumencie dokonywane będą w drodze podjęcia uchwały przez Radę Gminy w Dąbrowie na wniosek Wójta Gminy Dąbrowa.

Na podstawie oceny średniookresowej formułowane będą zalecenia na kolejne lata wdrażania LPRG Gminy Dąbrowa. Ocena dokonywana będzie przez Wójta Gminy Dąbrowa we współpracy z właściwymi wydziałami, referatami i zespołami Urzędu Gminy w Dąbrowie, które przedstawią ją do przyjęcia Radzie Gminy w Dąbrowie.

Ocena końcowa zostanie przeprowadzona po zakończeniu całego okresu, w jakim realizowane mają być zadania ujęte w LPRG. Wnioski z oceny, sporządzone w trybie analogicznym jak dla oceny średniookresowej, posłużą jako rekomendacje w kolejnych procesach planowania Rozwoju Gospodarczego Gminy Dąbrowa.

Raporty z oceny LPRG oraz poszczególnych projektów sporządzane będą zgodnie z zaleceniami Unii Europejskiej oraz ewentualnie innych instytucji zaangażowanych w realizację konkretnego programu.

Czynnikiem gwarantującym osiągnięcie planowanych efektów w wyniku realizacji określonych inwestycji będzie współpraca sektora publicznego z sektorem prywatnym oraz organizacjami pozarządowymi. Celem samorządu będzie zaangażowanie ww. instytucji, które mogą np. zarządzać projektami po ich zakończeniu – w realizację przedsięwzięć na zasadzie partnerstwa, a także w przypadku w roli współfinansującego określone zadanie. Współpraca pomiędzy sektorem publicznym i prywatnym będzie zgodna z przepisami Ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o partnerstwie publiczno – prywatnym.

Samorząd gminy będzie w sposób otwarty podchodził do projektów zgłaszanych przez podmioty prywatne oraz organizacje pozarządowe, fundacje, stowarzyszenia, kościoły i związki wyznaniowe, mogące pozytywnie wpłynąć na osiągnięcie wyartykułowanych w LPRG celów rozwojowych.

5.4. Promocja LPRG

Wykonanie wyróżnionych zadań w Lokalnym Programie Rozwoju Gospodarczym Gminy Dąbrowa na lata 2021 – 2030 będzie wymagało pozytywnej reakcji oraz społecznej akceptacji na wyróżnione działania w niniejszym dokumencie.

Tym samym skuteczność działania w niniejszym LPRG zależy w dużym stopniu od reakcji społeczności lokalnej na proponowane działania. W związku z tym, najważniejszym podmiotem odpowiedzialnym za promocje LPRG, w tym za informacje oraz promocje podejmowanych działań w zakresie LPRG, będzie Urząd Gminy Dąbrowa.

Przez to Urząd Gminy w Dąbrowie powinien w przystępny sposób prezentować:

- cele realizacji poszczególnych zadań w ramach LPRG,
- spodziewane rezultaty podejmowanych działań w zakresie LPRG,
- źródła finansowania projektów.

Promocja inwestycji powiązanych ze środkami finansowymi pozyskanymi ze środków zewnętrznych (np. z Funduszy Strukturalnych Unii Europejskiej) będzie zgodna i tożsama z regulacjami ogłoszonego konkursu.

Lokalny Program Rozwoju Gospodarczego Gminy Dąbrowa na lata 2021 – 2030

Głównym celem LPRG Gminy Dąbrowa na lata 2021 – 2030 w zakresie promocji jest dotarcie do jak najszerszej grupy beneficjentów działań podejmowanych w ramach LPRG, a także instytucji mogących być partnerami w realizacji inwestycji. Grupami tymi mogą być:

- beneficjenci projektów – mieszkańcy Gminy Dąbrowa,
- środowisko przedsiębiorców,
- organizacje pozarządowe,
- partnerzy społeczni,
- Instytucje Otoczenia Biznesu.

W ramach promocji zadań realizowanych w ramach Lokalnego Programu Rozwoju Gospodarczego podejmowane mogą być w szczególności takie działania jak:

1. Umieszczenie streszczenia Lokalnego Programu Rozwoju Gospodarczego Gminy Dąbrowa na stronie www samorządu oraz pełnej wersji w Biuletynie Informacji Publicznej,
2. Publikacja LPRG (np. w formie broszury),
3. Informowanie o zawartych w dokumencie planach inwestycyjnych na zebraniach sołeckich i innych spotkaniach,
4. Dodatkowo wszystkie sprawozdania i oceny powstające w ramach monitorowania LPRG, jak również jego zmiany, będą publikowane w Biuletynie Informacji Publicznej.

Samorząd gminy będzie w sposób otwarty podchodził do projektów zgłaszanych przez podmioty prywatne oraz organizacje pozarządowe, fundacje, stowarzyszenia, kościoły i związki wyznaniowe, mogące pozytywnie wpłynąć na osiągnięcie wyartykułowanych w LPRG celów rozwojowych.

**ZAŁĄCZNIK 1. LISTA INICJATYW PLANOWANYCH DO
REALIZACJI W RAMACH LPRG**

LISTA PROJEKTÓW

Projekt to najmniejsza jednostka programowania interwencji – jest to konkretne, autonomiczne, kompleksowe działanie, które będzie realizowane.

L.p.	Nazwa projektu zadania	Priorytet sektorowy	Opis	Wartość	Finansowanie	Czas trwania	Wykonawca realizator	Wskaźniki	Uwagi
1	Rewitalizacja parku w Dąbrowie	PS 6	Przeprowadzenie rewitalizacji polegającej na wybudowaniu 421 m ścieżek komunikacyjnych, zamontowaniu 18 ławek, 8 szt. oświetlenia parkowego, 4 koszy na śmieci	300 000 zł	RPO, środki własne	2023	Gmina Dąbrowa	Ilość wyremontowanych/ wybudowanych obiektów	
2	Rewitalizacja Dworku w Staboszewku	PS 6	Przeprowadzenie rewitalizacji polegającej na poprzez wymianę okien i drzwi zewnętrznych, odrestaurowanie kruszejących schodów oraz	1 020 000 zł	RPO, środki własne	2024	Gmina Dąbrowa	Ilość wyremontowanych/ wybudowanych obiektów	

Lokalny Program Rozwoju Gospodarczego Gminy Dąbrowa na lata 2021 – 2030

3	Rewitalizacja parku w Staboszewku	PS 6	wybudowanie przy nich murków zgodnie z pierwowzorem, wykończenie balkonu nad schodami i odmalowanie elewacji, wymianę więźby i pokrycia dachowego.	300 000 zł	RPO, środki własne	2024	Gmina Dąbrowa	Ilość wyremontowanych/ wybudowanych obiektów
			Przeprowadzenie rewitalizacji polegającej na zagospodarowaniu 314,2m- trawnika na boisko do piłki nożnej, budowie placu zabaw, fontanny, odtworzeniu istniejącego niegdyś oczka wodnego oraz jego ogrodzenie. Dla ww. inwestycji planuje się również budowę 487 m ścieżki komunikacyjnej, posadzenie nowej					

Lokalny Program Rozwoju Gospodarczego Gminy Dąbrowa na lata 2021 – 2030

4	Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna w MSP	PS 1	zieleni, zamontowanie 14 ławek, 6 koszy na śmieci oraz 7 szt. oświetlenia parkowego	150 000 zł	RPO, środki prywatne	2022 - 2024	Departament Wdrażania RPO UM WKP	Ilość podjętych działań
5	Restart 50+	PS 2	Wsparanie wytwarzania energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych (energia odnawialna – słoneczna)	22 500 zł	RPO	2022	LOG	Ilość osób z nowymi kwalifikacjami
6	Informatyzacja kadry Urzędu Gminy w Dąbrowie	PS 7	Szkolenie pracowników UG i jednostek podległych w zakresie użytkowania e – administracji (m.in. obsługa EPUAP, Outlook, Microsoft Office,	53 400 zł	RPO, środki własne	2022	Gmina Dąbrowa	Ilość osób z nowymi kwalifikacjami

Lokalny Program Rozwoju Gospodarczego Gminy Dąbrowa na lata 2021 – 2030

7	Stawiam na Gminę Dąbrowę – promocja lokalnych produktów i usług	PS 7	programy graficzne). Celem projektu jest wzrost poziomu wykorzystania potencjału społecznego Gminy Dąbrowa przez: organizację warsztatów ekonomicznej, społecznej, (promowanie lokalnych produktów i usług, sieciowanie tych produktów i usług oraz założenia gospodarki społecznej), dwie wizyty studyjne, impreza plenerowa, wydanie broszury	60 400 zł	RPO, środki własne	2023	Gmina Dąbrowa	Ilość podjętych działań
8	Rozwój przedsiębiorstwa razem z UE – jak skutecznie poszukiwać i pozyskiwać	PS 4	Celem projektu jest wzrost poziomu wiedzy w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na	20 800 zł	RPO, środki własne	2022	LOG	Ilość osób z nowymi kwalifikacjami

Lokalny Program Rozwoju Gospodarczego Gminy Dąbrowa na lata 2021 – 2030

9	fundusze zewnętrzne na utworzenie lub rozwój przedsiębiorstwa	PS4	rozwój przedsiębiorstwa przez organizację spotkań warsztatowego jak skutecznie poszukiwać i pozyskiwać fundusze zewnętrzne na utworzenie lub rozwój przedsiębiorstwa	30 000 zł	RPO, środki własne	2022	Gmina Dąbrowa	Ilość podjętych działań
	Utworzenie lokalnej instytucji otoczenia biznesu jako Lokalną Organizację Gospodarczą (LOG)		Działanie o charakterze społecznym, którego przedmiotem jest utworzenie i działalność organizacji otoczenia biznesu.					

LISTA WSKAŹNIKÓW WRAZ Z OKREŚLENIEM ICH WARTOŚCI NA PODSTAWIE LISTY INICJATYW PLANOWANYCH DO REALIZACJI W RAMACH LPRG

PS1. Działania inwestycyjne ukierunkowanie na rozwój i poprawę konkurencyjności MSP		
Cel operacyjny	Wskaźnik	Miara (wartość) wskaźnika
Przejsie na gospodarke niskoemisyjną (OZE dla przedsiębiorców)	Liczba instalacji OZE	10 szt.
PS2. Działania pozainwestycyjne ukierunkowanie na rozwój i poprawę konkurencyjności MSP		
Cel operacyjny	Wskaźnik	Miara (wartość) wskaźnika
Restart 50+	Ilość osób z nowymi kwalifikacjami	15 os.
PS3. Działania inwestycyjne ukierunkowanie na rozwój i poprawę konkurencyjności Instytucji Otoczenia Biznesu		
Cel operacyjny	Wskaźnik	Miara (wartość) wskaźnika
BRAK		
PS4. Działania pozainwestycyjne ukierunkowanie na rozwój i poprawę konkurencyjności Instytucji Otoczenia Biznesu		
Cel operacyjny	Wskaźnik	Miara (wartość) wskaźnika
Utworzenie lokalnej instytucji otoczenia biznesu jako Lokalną Organizację Gospodarczą	Ilość podjętych działań	Utworzenie 1 Instytucji Otoczenia Biznesu - LOG
Szkolenia i doradztwo dla przedsiębiorców	Ilość osób z nowymi kwalifikacjami	40 os.

PS5. Działania związane z polityką fiskalną inicjowaną przez Gminę		
Cel operacyjny	Wskaźnik	Miara (wartość) wskaźnika
BRAK		
PS6. Działania inwestycyjne ukierunkowane na rozwój i poprawę konkurencyjności Gminy		
Cel operacyjny	Wskaźnik	Miara (wartość) wskaźnika
Rewitalizacja parku w Dąbrowie	Ilość wyremontowanych obiektów	1 obiekt
Rewitalizacja Dworku w Słaboszewku	Ilość wyremontowanych obiektów	1 obiekt
Rewitalizacja parku w Słaboszewku	Ilość wyremontowanych obiektów	1 obiekt
PS7. Działania pozainwestycyjne ukierunkowane na rozwój i poprawę konkurencyjności Gminy		
Cel operacyjny	Wskaźnik	Miara (wartość) wskaźnika
Informatyzacja kadry Urzędu Gminy w Dąbrowie	Ilość osób z nowymi kwalifikacjami Ilość zakupionego sprzętu	30 os. 10 szt.
Stawiam na Gminę Dąbrowę – promocja lokalnych produktów i usług	Ilość podjętych działań	Liczba osób u których wzrosła aktywność społeczna – 30 osób Liczba godzin przeprowadzonych warsztatów – 12 godziny

Lokalny Program Rozwoju Gospodarczego Gminy Dąbrowa na lata 2021 – 2030

			Liczba wyjazdów – 2 wyjazdy studyjne Liczba imprez, wydarzeń – 1 impreza plenerna Liczba ulotek, broszur, wydawnictw – 5 000 sztuk broszur
--	--	--	--

ZAŁĄCZNIK 2. LISTA I OFERTA WOJEWÓDZKICH ORGANIZACJI WSPOMAGAJĄCYCH SEKTOR MSP

1) KLASTRY I POWIĄZANIA KOOPERACYJNE

- a) Klaster Przemysłów Kreatywnych Sp .z o.o.: *www.klasterpk.bvd.pl*
- b) Bydgoski Klaster Przemysłowy: *klaster.bvdgoszcz.pl*
- c) Bydgoski Klaster Informatyczny: *bki.org.pl*
- d) Agro Klaster Kujawy - Stowarzyszenie Na Rzecz Innowacji i Rozwoju:
www.agroklaster.pl

Działalność klastrów jest skupiona wokół:

- Podejmowania działań i inicjatyw wspomagających rozwój i funkcjonowanie przedsiębiorców działających w sektorze agrobiznesu,
- Współpracy Klastra i przedsiębiorców - członków ze sferą naukową i badawczo - rozwojową,
- Poprawy konkurencyjności przedsiębiorców – obniżanie kosztów produkcji oraz wspólne działania marketingowe,
- Prowadzenie prac badawczych nad nowymi rozwiązaniami produkcyjnymi i ich wdrażanie oraz wprowadzanie nowych produktów,
- Podnoszenia skuteczności i sprawności zarządzania przedsiębiorców – członków Klastra
- Wdrażania nowych systemów zarządzania przedsiębiorstwami oraz nowych systemów informatycznych,
- Podejmowania inicjatyw, w interesie przedsiębiorców mających na celu ułatwienie ich działalności i rozwoju oraz skonsolidowanie współpracy.

2) INSTYTUCJE OTOCZENIA BIZNESU I FUNDUSZE POŻYCZKOWE

- a) Toruńska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.: *www.tarr.org.pl*
- Tereny inwestycyjne: Działki na sprzedaż w atrakcyjnej lokalizacji. Grunty z kompleksowym uzbrojeniem w drogi i niezbędne sieci,
- Dofinansowanie ze środków UE: Projekty, Fundusze i ich nabory, w ramach których udzielane jest wsparcie finansowe na założenie i rozwój działalności MSP,

Lokalny Program Rozwoju Gospodarczego Gminy Dąbrowa na lata 2021 – 2030

- Wsparcie eksportu i internacjonalizacji: Doradztwo, konsultacje i analizy badające gotowość eksportową i wspierające rozwój działalności międzynarodowej przedsiębiorców,
  - Hub Innowacji Cyfrowych: Nowoczesne technologie wspierające kujawsko-pomorski sektor MŚP. Doradztwo i pomoc w dostosowywaniu modeli biznesowych do wymogów cyfrowej gospodarki i Przemysłu 4.0,
  - Doradztwo i szkolenia: Projekty szkoleniowe i edukacyjne podnoszące kompetencje i kwalifikacje pracodawców i pracowników oraz wspierające w poszukiwaniu i poprawianiu sytuacji osób na rynku pracy.
- b) Polskie Towarzystwo Ekonomiczne o. Bydgoszcz: *pte.bvdgoszcz.pl*
- Projekty w tym projekty dot. wsparcia finansowego na założenie i rozwój działalności MŚP,
  - Szkolenia: Kadry i płace w firmie, Podstawy rachunkowości i księgowości firmy z wykorzystaniem komputera, Kursy dla kandydatów na członków rad nadzorczych,
  - Usługi w zakresie: diagnozy ekonomiczno-finansowej przedsiębiorstw, programu uzdrawiania sytuacji ekonomiczno-finansowej przedmiotów gospodarczych, programów naprawczych, kierunków restrukturyzacji firm,
  - Pożyczki: pożyczki w ramach środków pochodzących z dotacji otrzymanej z Banku Światowego oraz z dotacji Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości.
- c) Izba Przemysłowo Handlowa: *www.iph.torun.pl*

Oferta:

- Szkolenia biznesowe i doradztwo biznesowe
  - Fundusze na założenie i rozwój działalności gospodarczej
  - Grupa zakupowa dla członków Izby
  - ePodpis - certyfikacja kwalifikowanego i niekwalifikowanego podpisu elektronicznego
  - Promocja firm
  - Legalizacja dokumentów eksportowych i wystawianie świadectw pochodzenia
  - Biznesowa przestrzeń do testów - Fab Lab, Living Lab, Demonstration Center
  - Współpraca międzynarodowa przez Enterprise Europe NetWork (EEN), kierowana do mikro, małych i średnich przedsiębiorców
- d) Kujawsko - Pomorski Fundusz Pożyczkowy: *kpfp.org.pl*

Lokalny Program Rozwoju Gospodarczego Gminy Dąbrowa na lata 2021 – 2030

Oferta:

- Instrumenty wsparcia zwrotnego
- Granty i dotacje

3) LOKALNE GRUPY DZIAŁANIA

LP	Nazwa LGD, LGR lub LGD miejskie	LGD/LGR/LGD miejskie	adres	strona www
1	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Miasta Brodnicy	LGD miejskie	ul. Nad Drwęcą 30, 87-300 Brodnica	www.lgd.brodnica.pl
2	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania "Grudziądzki Spichlerz"	LGD miejskie	ul. Mickiewicza 23 86-300 Grudziądz	www.lgd.grudziadz.pl
3	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Inowrocław	LGD miejskie	ul. Królowej Jadwigi 15, 88-100 Inowrocław	www.lgd.inowroclaw.pl
4	Lokalna Grupa Działania Miasto Włocławek	LGD miejskie	ul. Żabia 12a 87-800 Włocławek	www.lgdwloclawek.pl
5	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Chełmno	LGD miejskie	ul. Dominikańska 35 sala nr 3, 86-200 Chełmno	www.lgdchelmno.pl
6	Stowarzyszenie Lokalna Grupa działania "Dla Miasta Torunia"	LGD miejskie	ul. Wały Gen. Władysława Sikorskiego 8, 87-100 Toruń Biuro LGD ul. Warszawska 8/8 87-100 Toruń	www.dlatorunia.pl
7	Stowarzyszenie Bydgoska Lokalna Grupa Działania "Dwie Rzeki"	LGD miejskie	ul. Długa 34, 85-034 Bydgoszcz	www.lgd.bydgoszcz.pl

Lokalny Program Rozwoju Gospodarczego Gminy Dąbrowa na lata 2021 – 2030

8	Lokalna Grupa Działania "Gminy Powiatu Świeckiego"	LGD	ul. Chmielniki 2b, 86-100 Świecie	www.lgdswiecie.pl
9	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania "Dolina Drwęcy"	LGD	Gałczewo 7, 87-400 Golub-Dobrzyń	www.lgddolinadrwecy.org.pl
10	Partnerstwo "Lokalna Grupa Działania Bory Tucholskie"	LGD	ul. Pocztowa 7, 89-500 Tuchola	www.lgd.borytucholskie.pl
11	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Dorzecza Zgłowiączki	LGD	ul. Sikorskiego 12, 87-850 Chocień	www.kujawiaki.pl
12	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Gmin Dobrzyńskich Region Północ	LGD	ul. Tadeusza Kościuszki 10, 87-500 Rypin	www.elgd.pl
13	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Czarnoziem na Soli	LGD	ul. Poznańska 133a/106, 88-100 Inowrocław	www.czarnoziemnasoli.pl
14	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Gmin Dobrzyńskich Region Południe	LGD	ul. Szkolna 4, 87-610 Dobrzyń nad Wisłą	www.lgddobrzyn.pl
15	Stowarzyszenie Nasza Krajna	LGD	ul. Jeziorna 6, 89-400 Sępólno Krajeńskie	www.naszakrajna.org
16	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Rybacka "Nasza Krajna i Pałuki"	LGR	ul. Powstańców Wielkopolskich 6, 89-100 Nakło nad Notecią	www.lgrnaklo.org.pl
17	Lokalna Grupa Działania Pałuki-Wspólna Sprawa	LGD	Plac Działowy 6, 88-400 Żnin	www.lgd-paluki.pl

Lokalny Program Rozwoju Gospodarczego Gminy Dąbrowa na lata 2021 – 2030

18	Stowarzyszenie "Partnerstwo dla Krajny i Pałuk"	LGD	ul. Powstańców Wielkopolskich 6, 89-100 Nakło nad Notecią	www.krajna-paluki.cna.org.pl
19	Stowarzyszenie "Partnerstwo dla Ziemi Kujawskiej"	LGD	ul. Narutowicza 3, 87-700 Aleksandrów Kujawski	www.ziemiakujawska.pl
20	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania "Podgrodzie Toruńskie"	LGD	ul. Toruńska 24/1, 87-162 Lubicz	www.podgrodzietorunskie.pl
21	Stowarzyszenie "Lokalna Grupa Działania Pojezierze Brodnickie"	LGD	Karbowo, ul. Wczasowa 46 87-300 Brodnica	www.lgdpojezierzebrodnickie.pl
22	Lokalna Grupa działania "Razem dla Powiatu Radziejowskiego"	LGD	ul. Kościuszki 20/22, 88-200 Radziejów	www.lgd.com.pl
23	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Sąsiedzi wokół Szlaku Piastowskiego	LGD	ul. Ogrodowa 10/111, 88-300 Mogilno	www.lgdsasiedzi.pl
24	Lokalna Grupa Działania "Trzy Doliny"	LGD	Gądecz 33, 86-022 Dobrcz	www.trzydoliny.eu
25	Lokalna Grupa Działania "Vistula-Terra Culmensis-Rozwój przez Tradycję"	LGD	Sztynwag 46, 86-302 Sztynwag	www.lgdvistula.org
26	Lokalna Grupa Działania "Zakole Dolnej Wisły"	LGD	ul. Chełmińska 7b, 86-253 Kijewo Królewskie	www.zakolewisly.pl
27	Lokalna Grupa Działania Ziemia Gotyku	LGD	Brąchnówko 18, 87-140 Chełmża	www.lgd.ziemiagotyku.com

Lokalny Program Rozwoju Gospodarczego Gminy Dąbrowa na lata 2021 – 2030

28	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Ziemia Wąbrzeska	LGD	ul. Mickiewicza 12/1, 87-200 Wąbrzeźno	http://www.lgdwabrzezno.pl
----	--	-----	---	---

Źródło: <https://www.kujawsko-pomorskie.pl/lista-ldg>

Źródło: <https://www.kujawsko-pomorskie.pl/pliki/ldg/mapa.jpg>

Wiceprzewodniczący
Rady Gminy w Dąbrowie

Marek Cyrok
Marek Cyrok/